

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA LESNICKÉ A DŘEVAŘSKÉ EKONOMIKY

**EKONOMICKÉ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA
PŘÍKLADU MĚSTA SEDLČANY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D.

Autor práce: Filip Šťovíček

2020

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Filip Šťovíček

Krajinářství

Územní technická a správní služba

Název práce

Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí na příkladu města Sedlčany

Název anglicky

Economic instruments of environmental protection on the example of the Sedlčany city

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je posoudit význam a analyzovat využívání ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí, a to na příkladu města Sedlčany.

Metodika

Práce bude sestávat ze dvou částí – teoretické, ve které bude provedena základní rešerše ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí, a praktické, ve které bude zhodnoceno využívání těchto nástrojů na příkladu města Sedlčany. Údaje budou získány z veřejně dostupných zdrojů a dále na základě rozhovoru se zodpovědnými pracovníky veřejné správy.

Práce bude vypracována podle pravidel fakulty pro psaní bakalářských prací.

Doporučený rozsah práce

40 stran

Klíčová slova

udržitelný rozvoj, ekonomické nástroje, Sedlčany

Doporučené zdroje informací

- KVETON, V., LOUDA, J., SLAVIK, J., PELUCHA, M. Contribution of Local Agenda 21 to Practical Implementation of Sustainable Development: The Case of the Czech Republic. *European Planning Studies*, 2014, 22(3): 515-536
- MOLDAN, B. *(Ne)udržitelný rozvoj : ekologie – hrozba i naděje*. V Praze: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0769-7.
- RITSCHELOVÁ, I. *Politika životního prostředí : vybrané kapitoly*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-779-6.
- ŠÁLKA, J., TRENČIANSKY, M., BAHULA, P., BALÁŽOVÁ, E. *Ekonomía životného prostredia*. Technická univerzita vo Zvoleně. 2007. 162 s. at: <https://www.researchgate.net/publication/307422685>
- ŠAUER, P. *Introduction to environmental economics and policy : with economic lab experiments and class exercises*. Prague: Nakladatelství a vydavatelství litomyšlského semináře, 2007. ISBN 978-80-86709-10-9.
- VITURKA, M. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – FŽP

Vedoucí práce

doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2020

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2020

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 25. 06. 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí na příkladu města Sedlčany vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil a které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů. Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla. Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby. Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych rád poděkoval doc. Ing. Vilémovi Jarskému, Ph.D. za odborné a metodické vedení bakalářské práce a rodině za podporu během mého studia.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je posoudit význam a analyzovat využívání ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí, a to na příkladu města Sedlčany. Práce bude se bude skládat ze dvou částí, teoretické a praktické. V části teoretické bude provedena základní rešerše ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí.

V praktické části bude zhodnoceno využívání těchto nástrojů na příkladu města Sedlčany. Údaje budou získány z veřejně dostupných zdrojů a dále na základě rozhovoru se zodpovědnými pracovníky veřejné správy.

Klíčová slova

udržitelný rozvoj, ekonomické nástroje, Sedlčany

Abstract

The aim of the bachelor thesis is to assess the importance and analyze the use of economic instruments of environmental protection, on the example of the city Sedlčany. The work consists of two parts, theoretical and practical. In the theoretical part. A basic research of economic instruments of environmental protection will be performed.

The practical part will evaluate the use of these tools on the example of the city Sedlčany. The data will be obtained from publicly available sources and on the basis of an interview with responsible public administration employees.

Key words

Sustainable development, economic instruments, Sedlčany

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce	8
3. Metodika	9
4. Současný stav problematiky.....	10
4.1 Ochrana životního prostředí	10
4.2 Trvale udržitelný rozvoj	11
4.3 Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí	13
4.3.1 Základní charakteristika	13
4.3.2 Hlavní funkce ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí ..	14
4.3.3 Klasifikace ekonomických nástrojů	15
4.4 Dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí	19
4.4.1 EMAS.....	19
4.4.1.1 EMS	19
4.4.2 Environmentální účetnictví	19
4.4.3 Enviromentální značení.....	20
4.4.3.1 Environmentální značení I	20
4.4.3.2 Environmentální značení II.....	20
4.4.3.3 Environmentální značení III	20
4.4.4 Dobrovolné environmentální dohody	20
4.5 Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí v České republice	20
4.5.1 DOTACE	21
4.5.1.1 Národní programy.....	22
4.5.2 Fondy a programy EU	25
4.5.3 Poplatky	26
4.5.3.1 Poplatky v ochraně ovzduší	27
4.5.3.2 Poplatky v oblasti ochrany vod.....	27

4.5.3.3	Poplatky v oblasti ochrany horninového prostředí	28
4.5.3.4	Poplatky v oblasti ochrany půdního fondu	28
4.5.3.5	Poplatky v oblasti odpadového a obalového hospodářství a zpětný odběr a využití odpadů z obalů	29
4.5.4	Ekologické daně	30
4.5.4.1	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů	31
4.5.4.2	Daň z pevných paliv.....	31
4.5.4.3	Daň z elektřiny	31
4.6	Obce v oblasti ochrany životního prostředí v České republice	32
4.6.1	Samostatná působnost obce.....	32
4.6.2	Přenesená působnost obce	32
4.6.2.1	Ochrana lesa v přenesené působnosti obce	33
4.6.2.2	Ochrana ovzduší v přenesené působnosti obce.....	33
4.6.2.3	Ochrana přírody a krajiny v přenesené působnosti obce	33
4.6.2.4	Ochrana vod v přenesené působnosti obce	33
4.6.2.5	Odpadové hospodářství v přenesené působnosti obce.....	34
5.	Problematika Sedlčan.....	35
5.1	Charakteristika města	35
5.1.1	Geologie a geomorfologie	35
5.1.2	Poloha.....	35
5.1.3	Historie	35
5.2	Životní prostředí města Sedlčany	36
5.2.1	Voda	36
5.2.2	Ovzduší a klimatické podmínky.....	36
5.2.3	Půda.....	37
5.3	Analýza hospodaření města Sedlčany	39
5.3.1	Příjmy a výdaje města v letech 2015-2019	39

5.3.2	Saldo města v letech 2015-2019	42
5.3.3	Příjmy města spojené s životním prostředím	42
5.3.4	Výdaje města Sedlčany spojené s životním prostředím.....	44
6.	Diskuse.....	45
7.	Závěr	48
8.	Přehled literatury a použitých zdrojů	49
9.	Přílohy	55

Seznam použitých zkratk:

OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OSN	Organizace spojených národů
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme (Systém ekologického řízení a auditu)
EMS	Environmental management systém (Systém environmentálního managementu)
SVČ	Samostatně výdělečná činnost
ČOV	Čistička odpadních vod
OLH	Odborný lesní hospodář
LHO	Lesní hospodářské osnovy
ŽP	Životní prostředí
OPŽP	Operační program životního prostředí
OŽP	Ochrana životního prostředí

1. Úvod

Ochrana životního prostředí je velmi důležitým tématem, které by nemělo být podhodnocované, nebo zanedbávané. Naše chování má přímý vliv na kvalitu životního prostředí, která má vliv jak na generaci naší, tak na generace budoucí. Hlavními složkami jsou lidé, podniky a veřejná správa. Velmi náročná a složitá je souhra všech složek.

Dohled nad stavem životního prostředí je důležitou součástí, neméně tak prevence a zabránění vzniku nežádoucích externalit, což by nemělo být podceňováno. K tomu, aby se tak nedělo v České republice, napomáhá Státní politika životního prostředí. Ta zpravidla stanovuje 8-leté období a cíle, kterých je nutné dosáhnout. Jako pomůcku k jejich dosažení používáme environmentální nástroje, jejichž součástí jsou i ekonomické nástroje ochrany životního prostředí. Mezi další řadíme například informační a dobrovolné nástroje, výzkum a vývoj.

V mé práci se zaměřuji na rešerši ekonomických nástrojů používaných v otázce životního prostředí. Rešerši ekonomických nástrojů životního prostředí používaných v České republice a dále zhodnocení jejich používání ve městě Sedlčany, které jsou bezmála 7-tisícové město nacházející se ve Středních Čechách asi 60 kilometrů jižně od Prahy. Použité jsou údaje z rozpočtů města v letech 2015–2019, je zde provedena analýza výdajů do životního prostředí a příjmů z životního prostředí, využívání evropských dotací, státních dotací a darů.

2. Cíl práce

Cílem práce je posoudit význam ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí formou literární rešerše, v první části. V druhé části analyzovat a zhodnotit využívání ekonomických nástrojů v rozpočtech města Sedlčany za období 2015–2019, týkajících se životního prostředí.

3. Metodika

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. V první části byla provedena rešerše ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje. Pojmy jsou vždy vymezeny podle platných zákonů České republiky a poté je vypracována literární rešerše. Dále je zhotovena rešerše ekonomických nástrojů v oblasti životního prostředí, dobrovolných nástrojů, dotačních programů a působností obcí v životním prostředí. Rešerše je zhotovena za pomoci literatury, internetových stránek ministerstev a platných zákonů.

Druhá část práce je věnována problematice Sedlčan. Je zde popsáno životní prostředí města za pomoci internetových stránek města, literatury a kvalitativního výzkumu prostřednictvím strukturovaného rozhovoru s vedoucím odboru životního prostředí města Sedlčany. V další kapitole je stručné zhodnocení hospodaření města v letech 2015-2019. Porovnány jsou příjmy a výdaje, a následně znázorněné saldo. V další části je provedena analýza výdajů a příjmů týkajících se životního prostředí města. Údaje pro porovnávání příjmů a výdajů jsou v obou případech získány z oficiálních dokumentů města. Porovnání a analýza je zpracována za pomoci grafů a tabulek v programu Microsoft Excel.

4. Současný stav problematiky

4.1 Ochrana životního prostředí

Základní vymezení pojmu „životní prostředí“ dle § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění zní: „Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“

Za životní prostředí můžeme považovat vše, co obklopuje člověka, i jeho samotného. Jedná se o prostor s takovými vlastnostmi a podmínkami, které dovolují člověku a ostatním organismům vyvíjet se, rozmnožovat se a v neposlední řadě žít. (Štulc, Götz, 1996)

V dnešní době je ochrana životního prostředí považována za poměrně mladý obor, který využívá poznatky z biologie a snaží se je aplikovat na potřeby lidské společnosti. K velké změně pohledu na životní prostředí došlo v době průmyslové revoluce. Vzhledem k velkému technologickému rozmachu lidé začali využívat přírodní zdroje v mnohem větší míře. Velký nárůst populace a osidlování nedotčených oblastí způsobilo velké zhoršení životního prostředí. Od té doby začalo vznikat velké množství hnutí na ochranu a zachování životního prostředí, jejichž účelem je motivovat k šetrnému zacházení s přírodními zdroji. (Křížek, 2000)

Základní princip ochrany životního prostředí je takový, že každý má právo na přívětivé životní prostředí. Na příznivém stavu životního prostředí a přírodních zdrojů závisí existence života na planetě, proto informace musí být včasné a úplné. Při jakékoliv činnosti nesmí nikdo ohrožovat, nebo ničit přírodní zdroje, druhové bohatství přírody, životní prostředí a kulturní památky nad rámec stanovený zákonem. Tento princip je zakotven v článku 35 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, v platném znění.

Princip prevence je založený na myšlence předejít poškození životního prostředí. Tento princip je méně nákladný než později řešit poškození, nebo znečištění životního prostředí. V současné právní úpravě můžeme najít mnoho dalších principů ochrany

životního prostředí. Například princip znečišťovatel platí, princip integrované ochrany a další. (Damohorský, 2010)

Můžeme narazit i na pochybnosti, zdali stávající politika ochrany životního prostředí je dostatečná, vzhledem k závažným přírodním problémům, kterým čelí společnost. Máme velkou škálu nástrojů (daně, poplatky, povolení atd.). Hlavním problémem je nízké uplatňování všech nástrojů, a spíše než starat se o to, zda dostupné nástroje budou v konečném důsledku dostatečné, by se měly více využívat. (Sterner, 2002)

V otázce ochrany přírody je nutná spolupráce všech odvětví. A proto byl zavedený trvale udržitelný rozvoj, jeho úkolem je chránit přírodu a zabezpečit dostatečně rychlý rozvoj ostatních odvětví. Udržitelnost je rovnováha mezi člověkem a přírodou, každá moderní společnost se snaží udržitelnosti dosáhnout. (Dale, 2001)

Postoj světových bank k udržitelnému rozvoji je pozitivní. Banky si uvědomují jeho důležitost, a proto na něj berou ohled i ve svých rozhodnutích. Banky si uvědomují že i krátkodobé špatné chování může poškodit životní prostředí navždy. (Freestone, 2012)

4.2 Trvale udržitelný rozvoj

„Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ Dle § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění.

Další uznávanou definicí je: „Trvale udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby.“ (Brundtlandová, 1991)

Populace se neustále rozrůstá a nemáme náznaky, že by tomu v budoucnu bylo jinak. Musíme si uvědomit, že přírodní zdroje jsou omezené a nemohou přibývat tak, jak by populace potřebovala. Je velmi důležité dodržovat principy trvale udržitelného rozvoje, aby budoucí generace nežily horší život, než ty stávající. (Malthus a kol. 2018)

Mezi ekologií krajiny, současným hospodářským růstem a nároky na přírodu musí být vždy správný poměr. Tento poměr je velmi důležitý z hlediska správného a

bezpečného využívání životního prostředí, s ohledem na dostačující rozvoj člověka a společnosti. Obecně je popsán trvale udržitelný rozvoj tak, že chrání schopnosti Země podporovat všechny rozmanitosti života, a zároveň respektuje limity přírodních zdrojů planety. (Šálka a kol. 2007)

K dosažení požadovaného rozvoje je nutné, aby rozvoj postupoval stejnou, nebo podobnou rychlostí, a to ve všech oblastech lidského rozvoje. Existují tři hlavní pilíře (ekonomický, sociální a ekologický). Jednotlivé pilíře se nesmí rozvíjet na úkor dalších, a všechny musejí postupovat společně. Další pilíře jsou například kulturní, politický aj. (Čamrová, 2007)

Koncept udržitelného rozvoje je také kritizován. Nejvíce je kritizováno udržitelné využívání neobnovitelných zdrojů, protože jakékoliv jejich využívání nakonec povede k vyčerpání konečných zásob Země. (Turner, 1988)

Trvale udržitelný rozvoj byl jedním z nejfrekventovanějších témat na mezinárodní konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji, zakončená summitem Země, která se konala v roce 1992 v brazilském Rio de Janeiro. Zde vznikl nejdůležitější a nejrozsáhlejší dokument Agenda 21. Tento dokument je rozdělený na tyto hlavní části: sociálně ekonomické rozměry, ochrana zdrojů a hospodaření s nimi pro rozvoj, posilování úlohy důležitých skupin a prostředky na realizaci. Agenda 21 je návod na dosažení trvale udržitelného rozvoje v lepším a vyváženém životním prostředí. (Agenda 21, 1992)

Velmi důležitým tématem při uplatnění koncepce trvale udržitelného rozvoje jsou indikátory. Ty slouží k monitorování, měření a následnému zhodnocení, zdali je vývoj subjektu, společnosti, regionu apod. v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje. Problematika indikátorů trvale udržitelného rozvoje je otázkou praxe i teorie. (Huba, 2001)

Udržitelný rozvoj mezi společností a přírodou je docílen pomocí mnoha nástrojů. Koncept udržitelnosti se stal nedílnou součástí celosvětové obchodní strategie, která využívá ekonomické nástroje. Ekonomické nástroje jsou velmi důležité pro dosažení udržitelnosti mezi životním prostředím a ekonomikou. (Sarkar, Sinha, 2016)

4.3 Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí

4.3.1 Základní charakteristika

V odborné literatuře se vyskytuje několik definic, které mají velmi podobný význam. Jedna z definic, která se tímto tématem zabývá zní „ekonomické nástroje definujeme jako nástroje založené na ovlivnění chování těch ekonomických subjektů, které využívají, případně poškozují či znečišťují životní prostředí (či jeho jednotlivé složky).“ Jinými slovy, ekonomické nástroje zabezpečují osvojení vnějších externalit, které působí s dalšími nástroji jako například s nástroji informačními, právními nebo dobrovolnými. (Ritschelová a kol. 2006)

Od počátků 21. století se ekonomické nástroje řadí mezi nejvyužívanější makroekonomické nástroje ochrany životního prostředí. Mění pohled na maximalizaci zisku. Podniky musejí respektovat ochranu životního prostředí a musejí přistupovat ke korekci výrobních procesů a investic. Cílem je motivovat spotřebitele, ke zvýhodnění těch statků, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. (Obršálová, Rudolf, 2000)

Vznik negativních projevů v životním prostředí, znečištění, devastace krajiny a ubývání přírodních zdrojů, to vše je projevem nevhodného ekonomického chování. Životní prostředí je schopné uspokojovat lidské potřeby prostřednictvím přírodních zdrojů. Vztahy mezi životním prostředím a ekonomikou se zabývá ekonomie životního prostředí, která řeší i problémy ve vztahu ekonomie a životního prostředí, což je jedním z hlavních zájmu řešení. (Bergen, 1999)

Význam ekonomických nástrojů pro ochranu životního prostředí můžeme posoudit dle toho, že každý subjekt, pro který platí právní normy zaměřené na ochranu životního prostředí, je nejen právním, ale i ekonomickým subjektem. Vstupuje tak do vztahů ekonomických i právních. (Pekárek, 2010)

Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí se skládají ze třech hlavních zásad a to jsou: prevence, korporace a původce znečištění. Hlavním cílem prevence je předcházet zhoršování kvality a zamezit ohrožení životního prostředí. Korporace je zásada, která očekává souhru v působení soukromých a veřejných subjektů při plnění ekologických cílů. (Černá, Tošovská, 1990)

4.3.2 Hlavní Funkce ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí

U velké části ekonomických nástrojů, můžeme považovat za nejdůležitější funkci motivační, jejímž úkolem je motivovat ke změně chování a smýšlení. Změna by měla být naprosto dobrovolná a po samostatném rozhodnutí subjektu. Tato funkce může fungovat, jen za předpokladu, že pro dotčený subjekt je ekonomicky výhodná. (Knotek, 2010)

Pro správnou motivační funkci, musí být minimálně vyrovnána výše nákladů jednotlivých variant. Zpravidla ekologičtější varianty chování bývají ekonomicky méně výhodné. Ekonomický nástroj je nucen tento rozdíl dorovnat a nazýváme jej funkcí internalizační. (Damohorský, 2010)

Velmi důležitou funkcí, kterou ekonomické nástroje plní je funkce fiskální. Tvoří příjmovou část veřejných rozpočtů, a to zejména výběrem daní a poplatků. Vybrané prostředky jsou používány k aktivitám veřejného sektoru.

Další je akumulární funkce, ovšem zásadním rozdílem je že, prostředky vybrané od znečišťovatelů soustředí mimo veřejné rozpočty. Prostředky jsou následně používány ke zmírnění a eliminaci negativních dopadů činností na životní prostředí, ve většině případů formou environmentálního pojištění.

Nárok poškozeného na náhradu škod vzniklých škodlivou činností někoho jiného nazýváme funkcí kompenzační. Hlavní podmínkou je garantování schopnosti platit. Stát používá nástroje, které zatěžují znečišťovatele ve výši vzniklé újmy postiženým subjektům.

Funkce preventivní je zákonná odpovědnost znečišťovatele uhradit náklady spojené s nápravou škod, které vzniknou jeho činností. Tato funkce zvyšuje úsilí škody nepůsobil. (Ritschelová a kol. 2006)

Při využívání životního prostředí je velmi důležité, aby nadřízené orgány, většinou to jsou státy, pomohly nést ekonomická rizika. Vlastníci mohou být znevýhodněni různými přírodními vlivy, které by mohly vést i k přerušení, nebo ukončení správného využívání životního prostředí. V tento moment by měl stát pomoci s ekonomickým zatížením, a to využitím ekonomických nástrojů. (Laffont, 2000)

Ekonomické nástroje by také měly plnit další funkce, například funkci informační. Tato funkce se projevuje v souvislosti s vnímáním ekonomického zatížení subjektů,

kteří znečišťují. Také poskytuje informace o jedinečnosti a vzácnosti používaných statků, zejména znečišťovatelům, ale také veřejnosti. (Damohorský, 2010)

4.3.3 Klasifikace ekonomických nástrojů

Klasifikace ekonomických nástrojů není vždy jednoznačná a může působit složitě, protože není vždy zcela zřejmé, do které kategorie je zařadit.

Nejběžněji se setkáváme s rozdělením na nástroje pozitivní a negativní stimulace.

Nástroje negativní stimulace ekonomicky zatěžují nevhodný způsob chování k životnímu prostředí. Nástroje pozitivní stimulace podporují a zvýhodňují ekologicky dobré chování, motivují snižovat ekologickou zátěž na co možná nejmenší, nebo jí zcela předcházet. (Dientsbier, 2011)

Dnes můžeme rozdělit ekonomické nástroje, používané v národních politikách životního prostředí s pomocí klasifikace Organizace pro hospodářskou spolupráci a pomoc (OECD) a to do skupin uvedených níže. (OECD, 1991)

1. „Poplatky za znečištění životního prostředí:

- poplatky za znečištění ovzduší,
- poplatky za vypouštění odpadních vod,
- poplatky za ukládání odpadu na skládky,
- poplatky za spalování odpadu,
- poplatky za hluk.

2. Poplatky za využívání přírodních zdrojů:

- Poplatky za odběr podzemních vod,
- poplatky za odběry povrchových vod z vodních toků,
- odvody za odnětí půdy ze zemědělského a lesního půdního fondu,
- úhrady z dobývacího prostoru a z vydobytých vyhrazených nerostů.

3. Uživatelské poplatky:

- poplatky za spotřebu látek poškozujících ozónovou vrstvu,
- poplatky za užívání vybraných dusíkatých hnojiv a pesticidů.

4. Daně:

- daně k ochraně životního prostředí,
- místní daně.

5. Sankční platby:

- pokuty,
- přírážky k poplatkům.

6. Daňové úlevy:

- v rámci spotřebních daní,
- v rámci DPH,
- v rámci daně z příjmu,
- v rámci daně z nemovitosti,
- v rámci daně silniční.

7. Finanční podpory:

- dotace, granty, dary ze státních fondů,
- zvýhodněné půjčky,
- garance na úvěry.

8. Úlevy:

- podmíněný odklad v placení poplatků,
- další úlevy či osvobození.

9. Depozitně refundační systémy:

- zálohování obalů a lahví,
- recyklační poplatky.

10. Obchodovatelná emisní povolení.

11. Environmentální pojištění.“ (Ritschelová, 2002)

Principem poplatků za znečišťování životního prostředí je vytvořit takové prostředí, aby platit za znečišťování bylo nákladnější než investice do snižování, nebo odstranění jej. Výnosy z poplatků jsou navraceny do oblasti životního prostředí. Zpravidla se vytvoří veřejný fond, který slouží k podpoře nápravných opatření minimalizujících znečištění. (Ritschelová a kol. 2006)

Poplatky za využívání přírodních zdrojů mají za úkol regulovat využívání přírodních zdrojů a nakládání s nimi. Jedná se hlavně o horniny, vodu a půdu. Poplatky snižují konkurenceschopnost subjektu, který nejedná v souladu s životním prostředím. (Kovář, Štěpánek, 1993)

Uživatelské poplatky jsou využívány pro případ, kdy subjekt nakupuje zpravidla levnější látky, nebo výrobky, které ovšem škodí životnímu prostředí. Výnosy z uživatelských poplatků jsou využívány do veřejných subjektů, zpravidla fondů podporujících životní prostředí. (Ritschelová a kol. 2006)

Daně jsou jedním z nejvýznamnějších ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí. Jsou platební povinností, kterou státy zajišťují plnění veřejných rozpočtů. Daň je nenávratná a neekvivalentní. Lze je rozdělit na přímé a nepřímé. U přímé daně nelze placení přenést na jiný subjekt, což u daních nepřímých lze. (Bakeš, 2009)

V současné době je velká snaha o takzvanou ekologizaci daňových soustav. Pod tímto pojmem se rozumí harmonizovat daně, a to jak v Evropské unii, tak i v rámci OECD. Jedním z hlavních cílů je odlehčit zdanění práce, které by mělo kompenzovat zavedení nových titulů daní v oblasti životního prostředí. (Ritschelová a kol. 2006)

Sankční platby fungují při nedodržování zákona, a to jako pokuty a sankce. Jejich úloha je především motivační, v některých případech může působit až jako odstrašující úloha. Vybrané prostředky směřují do rozpočtu státního orgánu, který sankce nebo pokuty uložil. (Ritschelová a kol. 2006)

Daňové úlevy fungují jako nástroj ochrany životního prostředí, který má za úkol motivovat plátce daní, poskytnutím výhod k ekologičtějšímu chování. Jsou považovány za nepřímou podporu, která je financována daňovými poplatníky. (Ritschelová a kol. 2006)

Finanční podpora je přímé poskytnutí financí při zmenšování či odstraňování ekologické zátěže. Tato podpora je financována z výnosů z poplatku za znečišťování životního prostředí. (Ritschelová, 2002)

Dotace se poskytují ve většině případů na nové ekologické technologie, nebo na rozvoj podniku. Problémem dotací je stanovení jejich efektivní výše. Příjemce dotace se dobrovolně rozhodne, zda chce dotaci přijmout a zaváže se k vykonání podpořených opatření. Další finanční podpora je založená na poskytnutí peněz, nebo odpuštění části peněžní částky. Finanční příspěvek je přímé poskytnutí peněz adresátovi. Úleva na dani je zástupce nepřímé podpory. (Šálka a kol. 2007)

Úlevy z placení jsou v praxi nějakým způsobem podmíněné. Odklad nebo snížení placení poplatků je vždy vázán na výstavbu nových technologií, které sníží ekologické zatížení. Je zde motivace investovat do nových šetrnějších technologií, a to z důvodu navrácení určité investice úlevou z poplatků. (Ritschelová, 2002)

Depozitně refundační systémy zajišťují minimalizaci odpadů, a to principem opětovného využití obalů, nebo některých výrobků. Dochází k motivaci spotřebitelů vracet obaly a výrobky. Velkou nevýhodou tohoto systému je „depozitně refundační paradox“, při vysokém procentu návratnosti dochází k ekonomické nestabilitě tohoto systému. Systém může fungovat sám a bez dotování jen za předpokladu že se nevrátí 100 % předmětných obalů, nebo výrobků. (Ritschelová a kol. 2006)

Obchodování s emisními povolenkami motivuje znečišťovatele snižovat jejich produkci skleníkových plynů. Cílem je snížit znečištění ovzduší, a to hlavně v nejhorších oblastech, měřítkem je celková úroveň znečištění ovzduší určitého území. Emisní povolenky fungují formou poukázek, které opravňují držitele k vypouštění určitého množství znečišťujících látek do ovzduší. S povolenkami je možné obchodovat za předem stanovených pravidel. Znečišťovatel má tedy na výběr, jestli investicí do nových zařízení sníží znečištění a nevyužité povolenky prodat, nebo povolenky dokupovat. (Dienstbier, 2006)

Environmentální pojištění je pojištění odpovědnosti. Je možné jej označit za tržně orientovaný nástroj ochrany životního prostředí. Pojem environmentální pochází z angličtiny, z anglického environment, což lze přeložit jako prostředí, které zahrnuje veškeré živé a neživé složky, včetně lidí a jejich vztahů. Environmentální pojištění můžeme zařadit mezi efektivní nástroje makroekonomické politiky. Tento ekonomický nástroj se začíná objevovat již začátkem 90. let 20. století a v současné době environmentální pojištění řadíme mezi nejrychleji se rozvíjející pojistné odvětví v Evropě. (Vávrová, 2016)

U pojištění narážíme na problematickou skutečnost a to takovou, že ne vždy jde přesně vymezit poškození životního prostředí a také tím, že životní prostředí není v průběhu let konstantní, proto při sjednávání pojištění je problematické určit potřebnou výši pojištění. (Dientsbier, 2011)

Velmi důležité jsou také dobrovolné nástroje. Ty jsou podniky zaváděny zcela dobrovolně a nad rámec legislativy. Soustředí se hlavně na prevenci, tudíž předchází škodám na životním prostředí a většina vlád se jejich zavádění snaží podporovat. (Jordan a kol. 2003)

4.4 Dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí

4.4.1 EMAS

Tento nástroj byl vytvořený Evropskou unií, hlavním účelem je sledování a řízení vlivů na životní prostředí organizacemi a následné zveřejnění informací environmentálním prohlášením. Na základě výsledků sledování se přistupuje ke snižování dopadů na životní prostředí, a to nad rámec legislativních požadavků. Tento nástroj je určen pro soukromé podniky, ale i pro organizace státní a veřejné správy. (EMAS, ©2020)

4.4.1.1 EMS

Tento systém je souborem vnitřních pravidel, která definují postupy, procesy a záznamy. Systém pomáhá systematicky začleňovat zlepšování péče o životní prostředí do normálního chodu podniku. Hlavními body jsou snížení spotřeby přírodních zdrojů a snížení zátěže odpady a látkami znečišťující životní prostředí za předpokladu, že se neohrozí stabilní ekonomický růst podniku. (Sroufe, Joseph, 2007)

4.4.2 Environmentální účetnictví

Tento dobrovolný nástroj funguje jako spojení ekonomiky s životním prostředím. Environmentální účetnictví sleduje veškeré dopady šetrného hospodaření na ekonomiku podniku. Získaná data se poté využívají k hodnocení ekologické šetrnosti. Z tohoto dobrovolného nástroje vycházejí ostatní dobrovolné nástroje. (Hecht, 2005)

4.4.3 Enviromentální značení

4.4.3.1 Environmentální značení I

Toto značení je dobrovolný program třetí strany, která na základě dodržování více kritérií uděluje licence na oprávněnost používání environmentálních značek na produktech. Cílem tohoto programu je vytvoření trhu s ekologicky šetrnými produkty. Toto značení odděluje produkty s nižším negativním dopadem na životní prostředí od ostatních produktů. (Cenia, 2005)

4.4.3.2 Environmentální značení II

Také nazýváno jako „vlastní environmentální tvrzení“ umožňuje podnikům na obalech svých výrobků mít vlastní sdělení, nebo vlastní logo. Toto sdělení poukazuje na pozitivní vlastnost ve stavu k životnímu prostředí. Toto sdělení nesmí být klamavé. Toto sdělení se používá bez kontroly třetí strany, musí být ale ověřitelné a pravdivé. (Hrubý, 2010)

4.4.3.3 Environmentální značení III

Spíše známé pod názvem „environmentální prohlášení o produktu“ slouží k orientaci zákazníka, jaký vliv má produkt na životní prostředí. Toto prohlášení je ověřováno třetí stranou. Udává informace o výrobku od začátku jeho výroby. Ukazují se skutečné dopady výrobku na životní prostředí (například spotřeba vody a energií). (Labrincha a kol. 2013)

4.4.4 Dobrovolné environmentální dohody

Dobrovolné environmentální dohody jsou zpravidla uzavřeny mezi znečišťovatelem a státními orgány. Dohody se uzavírají formou neformálních smluv. Smlouvy jsou nad rámec legislativních předpisů, někdy fungují i jako náhrada předpisu. (Šauer, 2002)

4.5 Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí v České republice

V právním řádu jsou ekonomické nástroje ochrany životního prostředí, zakotveny zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění. V §31 a §33 jsou ekonomické nástroje vymezeny na daně, poplatky, odvody, fondy životního prostředí a další platby. V §32 zjistíme, že zákon zvláštními předpisy stanovuje, za jakých

okolností mohou být zvýhodňováni právnické, nebo fyzické osoby, které chrání životní prostředí, nebo dodržují principy trvale udržitelného rozvoje.

Ekonomické nástroje České republiky lze klasifikovat dle různých hledisek, např.

Dle principu znečišťovatel platí, můžeme nástroje rozdělit na emisní poplatky, daně, obchodovatelná emisní povolenka, v kterých je tento princip promítnut pozitivně, nebo na nástroje v kterých je promítnut negativně a to jsou např. nástroje veřejné podpory.

Podle toho, zda jsou nástroje primárně určeny k ochraně životního prostředí, nebo zda se jedná o nástroje obecnější povahy, které se mohou uplatnit i v jiných odvětvích.

Dle ekonomické formy, kterou působí na dotčené subjekty, a to na nástroje negativní a nástroje pozitivní. Nástroje negativní zhoršují ekonomickou situaci dotčeného subjektu (např. daně, poplatky). Nástroje pozitivní naopak ekonomickou situaci zlepšují (např. nástroje veřejné podpory). (Damohorský, 2010)

Ekonomické nástroje v České republice upravují také právní předpisy sekundárního unijního práva a to nařízení, směrnice, doporučení a stanoviska. Unijní orgány mohou tyto právní předpisy přijmout jen pokud na to mají pravomoc na základě Smlouvy. (MVČR, ©2019)

Jedním z nejdůležitějších nástrojů v ochraně životního prostředí v České republice jsou dotace. Dotace se pravidelně podílí na financování odborů ve městech a obcích, ale také jsou dotace, o které musí obce žádat.

4.5.1 DOTACE

Dotace znamená poskytnutí určitého množství finančních prostředků subjektu, zde konkrétně obci, ke zvyšování životní úrovně obyvatel. Finanční prostředky mohou být čerpány z národních zdrojů jako je např. státní rozpočet, krajský rozpočet a státní mimorozpočtový fond. Druhou možností, odkud mohou obce čerpat finanční prostředky je z dotačních programů Evropské unie. (Botková, 2014)

Dotace lze dělit podle:

Nároku na přidělení

- Nárokové – jsou financovány povinně státem za určité veřejné služby.
- Nenárokové – je nutné se aktivně ucházet, splnit určité podmínky.

Podle účelu

- Účelové – jsou poskytovány již na konkrétní aktivitu. Dále se dělí na běžné dotace (pravidelné potřeby obce) a kapitálové dotace (investice obcí). Nevyčerpaná částka musí být vrácena.
- Neúčelové – tato dotace nemá konkrétně určené podmínky využití. (Císařová, Pavel, 2008)

Investiční dotace

Tyto dotace jsou pro obce a jejich rozvoj velmi důležité. Jedná se o dotace, u kterých je podmínkou spoluúčast a je možné je získat jak ze zdrojů národních, tak z dotačních programů Evropské unie. Ze zdrojů národních mohou obce čerpat dotace z programů ministerstev, státu a krajského rozpočtu. Druhou možností je čerpání dotací ze zdrojů Evropské unie, které jsou poskytovány ze Statutárního nebo Investičního fondu. Tyto dotace mohou být čerpány v rámci programového období 2014-2020. (Lajtkepová, 2013)

4.5.1.1 Národní programy

Národní program Životní prostředí

Za účelem ochrany životního prostředí, podpory efektivního a šetrného využívání přírodních zdrojů, nápravy negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírnění dopadů změny klimatu, jsou ze Státního fondu životního prostředí poskytovány podpory. Národní program Životního prostředí slouží jako doplňkový, a to pro projekty, které nejsou podporovány v ostatních dotačních programech.

Program je rozdělen do několika oblastí:

1. Voda

- Snížení množství vypouštěného znečištění povrchových vod
- Zajištění dodávek pitné vody v odpovídající velikosti a množství

- Čistota povrchových i podzemních vod
 - Preventivní protipovodňová opatření
 - Udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích
 - Zdroje vody a zlepšení dodávek pitné vody
2. Ovzduší
- Emise ze stacionárních zdrojů
 - Ochrana ozonové vrstvy
 - Opatření vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší
3. Odpady, staré zátěže, environmentální rizika
- Předcházení vzniku odpadů, včetně plánování, koncepcí a analýz
 - Výrobky s ukončenou životností – sběrná síť, inovativní technologie
 - Odstranění a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí
 - Odstraňování starých ekologických zátěží
 - Dlouhodobý a postsanační monitoring starých ekologických zátěží
 - Dlouhodobé projekty sanací starých ekologických zátěží
 - Sanace havarijních stavů
4. Příroda a krajina
- Zvláště chráněná území
 - Území bez zvláštní ochrany – volná krajina
5. Životní prostředí ve městech a obcích
- Implementace systémových nástrojů
 - Udržitelná městská doprava a mobilita
 - Podpora energetické účinnosti a snížení světelného znečištění
 - Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích
 - Podpora obcí v národních parcích
6. Environmentální prevence
- Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
 - Environmentální poradenství
 - Dobrovolné nástroje

7. Inovativní a demonstrační projekty

- Podpora inovativních a demonstračních projektů s pozitivním dopadem na životní prostředí

Program péče o krajinu

- podporuje provádění specifické péče a zajištění potřeb menšího rozsahu, které vyžadují zvláště chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality
- podporuje provádění specifické péče a zajištění potřeb menšího rozsahu, které vyžadují zvláště chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality

Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

- označování chráněných území, údržba technických zařízení, budování naučných stezek a další péče o zvláště chráněná území
- Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů
- podporuje se zejména zlepšování přirozených funkcí vodních toků, obnova mokřadů, tůní, obnova vodních nádrží přírodě blízkého charakteru
- podporuje se zejména zlepšování druhové skladby lesů, opatření směřující k bezpečnému ponechání dřevní hmoty v lese (MŽP, ©2008-2020a)

Program péče o krajinu

- podporuje provádění specifické péče a zajištění potřeb menšího rozsahu, které vyžadují zvláště chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality
- podporuje provádění specifické péče a zajištění potřeb menšího rozsahu, které vyžadují zvláště chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality

Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

- označování chráněných území, údržba technických zařízení, budování naučných stezek a další péče o zvláště chráněná území

- Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů
- podporuje se zejména zlepšování přirozených funkcí vodních toků, obnova mokřadů, tůní, obnova vodních nádrží přírodě blízkého charakteru
- podporuje se zejména zlepšování druhové skladby lesů, opatření směřující k bezpečnému ponechání dřevní hmoty v lese (MZP, ©2008-2020b)

Další z národních dotací pro obce a města:

- Dotace na rybníky a malé vodní nádrže
- Dotace na vodovody a kanalizace
- Dotace na vesnické obchody
- Dotace na odstraňování bariér v budovách
- Dotace na výsadbu zeleně
- Dotace na boj se suchem
- Dotace zateplování veřejných budov
- Dotace dětské a sportovní hřiště (NÁRODNÍ DOTACE, ©2020)

4.5.2 Fondy a programy EU

Operační program Životní prostředí

- Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní
- Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech
- Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika
- Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- Energetické úspory

Program LIFE

tento dotační program je zaměřen na životní prostředí a je rozdělen na dvě části.

Podprogram pro životní prostředí

- Účinné využívání zdrojů (voda, odpady)
- Příroda a biodiverzita (ochrana druhů a stanovišť)
- Správa a informace (informační kampaně, dohled nad správou ŽP)

Podprogram pro oblast klimatu

- Zmírňování změny (přechod k nízkoemisnímu hospodářství)
- Adaptace na změnu (zvýšení odolnosti na změnu klimatu)
- Správa a informace (implementace klimatické politiky a legislativy EU) (MŽPc, ©2008-2020)

Integrovaný regionální operační program

Jedná se o operační program, který navazuje na programy z programového období 2007-2013 a je zaměřený na rozvoj obcí a měst.

Program členíme do 5 os:

- Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony
- Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů
- Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí
- Komunitně vedený místní rozvoj
- Technická pomoc

Mezi hlavní oblasti, na které je program zaměřen patří např. silnice II. a III. třídy, integrovaný záchranný systém, kulturní památky a územní plánování měst a obcí. (MMR, ©2020)

4.5.3 Poplatky

Tyto platby spadají mezi ostatní rozpočtové příjmy. Poplatky je souhrnné označení pro termíny úhrada, odvod, úplata. Bohužel vybírání poplatků plní často funkci fiskální a napomáhá vyrovnávání napjatých veřejných rozpočtů, tudíž to nemůžeme považovat za ideální stav, jak z pohledu životního prostředí, tak smyslu jejich výběru. (Bakeš, 2009)

Poplatky jsou vybírány a placeny tak, jak je uvedeno v jednotlivých zákonech. Poplatky spadají do negativních nástrojů, ekonomicky dopadají na postihovaný subjekt. Dle zásady znečišťovatel platí. Poplatky mají za úkol chránit životní prostředí, postihovat využívání přírodních zdrojů a chránit zdraví lidí, zvířat a rostlin v důsledku lidské činnosti. Výnos z poplatků v ochraně životního prostředí je používán na

podporu projektů, které jsou v rámci ochrany životního prostředí příznivé nebo na nápravu škod páchaných na životním prostředí. (MŽP, ©2008-2020d)

4.5.3.1 Poplatky v ochraně ovzduší

Poplatek za znečišťování ovzduší dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění. Zpoplatněné látky znečišťující ovzduší: tuhé znečišťující látky, oxid siřičitý, oxidy dusíku a těkavé organické látky. Poplatníkem je subjekt vypouštějící tyto látky do ovzduší a platba probíhá za kalendářní rok, nebo formou záloh. Příjemce poplatků je ze 65 % Státní fond životního prostředí, 25 % kraj na jehož území se stacionární zdroj nachází a 10 % státní rozpočet. Poplatky jsou využívány na podporu a ochranu ovzduší.

Poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují, dle zákona č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, v platném znění. Poplatníkem poplatku za regulované látky je výrobce a dovozce regulovaných látek a výrobků, které je obsahují. Od poplatku jsou osvobozeny regulované látky, které jsou použité jako vstupní suroviny pro přepracování na jiné chemické sloučeniny. Poplatek je splatný do 30. dubna následujícího roku, ve kterém vznikla povinnost platit poplatek. Správcem poplatku je Česká inspekce životního prostředí a příjemcem poplatku je Státní fond životního prostředí.

4.5.3.2 Poplatky v oblasti ochrany vod

Všechny poplatky vychází ze zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění.

Poplatek za odebrané množství podzemní vody, v zákoně jsou stanoveny limity odebrané vody, při jejich překročení se uplatňuje tento poplatek. Výnos z poplatku je rozdělený: 50 % příjmem rozpočtu kraje, na jehož území se odběr podzemní vody uskutečňuje a 50 % příjmem rozpočtu Státního fondu životního prostředí. Poplatek se platí vždy za kalendářní rok. Kraj může poplatek využít pouze k výstavbě a obnově vodohospodářské infrastruktury a k doplňování zvláštních účtů podle § 42 odst. 4. Státní fond životního prostředí prostředky užívá na zlepšování ochrany kvality vody, zvyšování množství vod a monitorování množství a kvality vod.

Poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatníkem je ten, kdo odpadní vody vypouští a nesplňuje podmínky pro osvobození od poplatku dle § 89a. Poplatkové období je kalendářní rok. Výnos z poplatku je příjmem rozpočtu státního fondu životního prostředí, který ho využívá na podporu výstavby vodohospodářské infrastruktury a úhradu nákladů vybrané laboratoři za sledování kvality a průtoku vod.

Poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních poplatníkem je ten, kdo odpadní vody vypouští a má příslušné povolení a zařízení určené k čištění odpadních vod. Výnos z poplatku je příjmem rozpočtu obce, na jejímž území k činnosti dochází. Obec je i správcem poplatku, který je splatný do 31. ledna následujícího kalendářního roku.

Poplatek k úhradě správy vodních toků a správy povodí a úhrada výdajů na opatření ve veřejném zájmu, kdo odebírá povrchovou vodu v množství, které je uvedeno v § 101 odst. 4 z vodního toku je povinen tento poplatek uhradit. Cena se stanovuje podle účelu, k jakému je voda odebírána. Poplatek se platí měsíčně, a to příslušnému správci vodního toku, který prostředky využívá na správu toku.

4.5.3.3 Poplatky v oblasti ochrany horninového prostředí

Tyto poplatky jsou stanoveny dle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění. V zákoně se vyskytuje pojem úhrada, což můžeme považovat za velmi podobný výraz jako poplatek.

Úhrada z dobývacího prostoru poplatníkem je držitel dobývacího prostoru. Částka úhrady je definovaná v §33d, která se následně násobí plochou dobývacího prostoru uvedenou v hektarech. Obdobím, za které se úhrada platí je kalendářní rok a výnos z dobývacích prostor je příjmem rozpočtu obce, na jejímž území se prostor nachází.

Úhrada z vydobytých nerostů poplatníkem je držitel dobývacího prostoru na území, kterého byly nerosty vydobyty. Sazba úhrad z vydobytých nerostů je stanovena státem, a to na základě vývoje tržních cen v minimální lhůtě pěti let. Výnosy jsou stanoveny podle nerostu, o který se jedná. Vždy se částka dělí mezi rozpočet obce a státní rozpočet, konkrétní procentuální rozdělení výnosů dle nerostu najdeme v § 33n.

4.5.3.4 Poplatky v oblasti ochrany půdního fondu

Odvod za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění. Osoba, která si nárokuje odnětí půdy musí podat řádnou žádost na příslušný orgán ochrany zemědělského

půdního fondu, když je žádost schválena je následně i vypočtena výše odvodu se splatností třiceti dnů ode dne nabytí právní moci o rozhodnutí. Odvody jsou příjmem státního rozpočtu z 55 %, rozpočtu Státního fondu životního prostředí z 15 % a z 30 % jsou příjmem rozpočtu obce, na jejímž území se dotčená půda nachází.

Poplatek za odnětí dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), v platném znění. Žadatel, kterému bylo povoleno dočasné, nebo trvalé odnětí je plátcem poplatku, výše poplatku je stanovena podle § 13 odst. 1, stanovuje jí příslušný orgán státní správy lesů. Z poplatku připadne 40 % obci, v jejímž katastrálním území došlo k odnětí, a 60 % Státnímu fondu životního prostředí. Obec může svou část poplatku použít jen pro zlepšení životního prostředí v obci, nebo pro zachování lesů na svém katastrálním území.

4.5.3.5 Poplatky v oblasti odpadového a obalového hospodářství a zpětný odběr a využití odpadů z obalů

Dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. Poplatky za uložení odpadů je povinná platit osoba, která ukládá odpad na skládku, a to i majitel skládky, nebo pozemku na kterém se skládka nachází. Za ukládání nebezpečného odpadu na skládku se k tomuto poplatku přičte riziková složka. Poplatek vybírá provozovatel skládky, který ho pak odvádí obci, na jejímž katastrálním území se skládka nachází, poplatek za rizikovou složku při ukládání nebezpečného odpadu provozovatel odvádí Státnímu fondu životního prostředí.

Z téhož zákona vychází i poplatek za komunální odpad. Tento poplatek si obce stanovují vyhláškou. Výšku poplatku obce vypočítávají dle svých předpokládaných nákladů na nakládání s komunálním odpadem, mohou ale také dle svého uvážení a strategie obce tento poplatek určit bez výpočtů. Poplatek je příjmem obce, a to v celé výši. Plátcem poplatku je každý občan, nebo majitel nemovitosti. Jedná-li se o budovu která je ve vlastnictví společenství vlastníků, plátcem je společenství, které pak rozpočítá poplatek mezi jednotlivé vlastníky.

Dalšími poplatky, které nalezneme v již zmíněném zákoně jsou poplatky na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků. Tento poplatek se týká žadatele o registraci použitého vozidla do registru silničních vozidel. Poplatek se platí při první registraci a při dalších přeregistracích vozidla. V §37e odst. 4 se vymezují vozidla, kterých se tento poplatek týká, a to podle emisních tříd, které splní. Poplatky

jsou příjmem Státního fondu životního prostředí, vybírá je obec s rozšířenou působností, která provádí registraci vozidla.

Registrační a evidenční poplatek dle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění. Osoba uvádějící na trh obaly, nebo balené výrobky je povinná být zapsána v seznamu osob, které jsou povinné zpětného odběru, nebo využití odpadu z obalů. Za zapsání na seznam se platí registrační poplatek a v každém dalším kalendářním roce se platí poplatek evidenční. Výnos z těchto poplatků je příjmem Státního fondu životního prostředí.

Zpětný odběr v české republice je zajištěný společností EKO-KOM, a.s. provozující celorepublikový systém, který zajišťuje spolupráci při zpětném odběru a využití odpadů z obalů, také vybírá odměny za sdružené plnění zpětného odběru a recyklace odpadů z obalů.

Zpětný odběr obalu od spotřebitele zajišťují obce, vytvořením sběrné sítě na svém katastrálním území. Následně je odpad dotříděn, poté je odpad využit a recyklován.

Osoba, která uvádí obal na trh zaplatí poplatek za likvidaci obalu na účet neziskového systému EKO-KOM, který jej dále rozděljuje.

Největší zastoupení mají přímé náklady ve výši 88 % (zpětný odběr, úprava a využití odpadů z obalů a tvorba rezerv), na vzdělávání a propagaci třídění a recyklace odpadů jsou vymezeny 4 %, administrativní (režijní) náklady společnosti tvoří 2 %, náklady nezbytné na provoz systému, audity a kontroly činí 5 %. Povinné odvody do Státního fondu životního prostředí a daně ročně nepřekročí 1 %. (EKO-KOM, a.s. ©2011–2020)

4.5.4 Ekologické daně

V legislativě České republiky zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění, zavádí ekologické daně a rozděljuje je do tří skupin.

Při zavedení, nebo zvyšování ekologických daní se očekává pozitivní vliv na životní prostředí. Ekologická daň se zavádí na environmentálně škodlivou výrobu, nebo spotřebu. (Stejskal, 2008)

Velkým problémem u ekologických daní jsou pochybnosti o jejich funkčnosti. V dlouhodobém hledisku nefungují podle očekávání. Uživatel, který daň platí nerozezná, jestli platí více kvůli dani, nebo nedostatku statku na trhu. Velmi často také

nastává situace, kdy zdanění produkt je stále levnější než ekologicky šetrnější varianta. Dle tržních principů se dá předpokládat, že většina spotřebitelů si vybere levnější produkt, bez ohledu na jeho šetrnost k životnímu prostředí. (Šauer, 2008)

4.5.4.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Tato daň, stejně jako ostatní ekologické daně jsou vymezeny v zákoně č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění. Plátce daně je právnická, nebo fyzická osoba která plyn na naše území dodává konečnému spotřebiteli, nebo ten kdo použil plyn osvobozený od daně za jiným účelem, než měl. Povinnost zaplatit daň vzniká dnem dodání plynu spotřebiteli, nebo na čerpací stanici, také vzniká dnem spotřeby plynu, který podléhá zdanění.

4.5.4.2 Daň z pevných paliv

Plátcem daně je dodavatel, který nabývá pevná paliva bez daně za účelem dalšího prodeje, nebo je dováží na území České republiky. Předmětem daně jsou pevná paliva z uhlí a rašeliny, která jsou používány na výrobu tepla. Povinnost zaplatit daň vzniká dnem prodeje spotřebiteli, nebo použitím osvobozených pevných paliv od daně za jiným účelem. Pevná paliva jsou osvobozená od daně při výrobě elektřiny a dalších případech uvedených v §8 ve 44 části téhož zákona.

4.5.4.3 Daň z elektřiny

Plátcem daně je dodavatel, který elektřinu dodává konečnému spotřebiteli. Dále také právnická nebo fyzická osoba, která použila elektřinu nezdaněnou elektřinu vyjma elektřiny ekologicky šetrné. Povinnost zaplatit daň vzniká dnem dodání elektřiny konečnému spotřebiteli.

Této dani nepodléhá ekologicky šetrná elektřina, kterou se rozumí elektřina:

- pocházející ze sluneční energie, větrné energie nebo geotermální energie
- vyrobená ve vodních elektrárnách
- vyrobená z biomasy
- vyrobená z emisí metanu z uzavřených dolů
- vyrobená z palivových článků.

Velmi důležité je dále vymežit působnost obcí, které se s ekonomickými nástroji setkávají velmi často a hojně je využívají. V mnoha ohledech zastupují stát a dělají dohled nad dodržováním zákonů.

4.6 Obce v oblasti ochrany životního prostředí v České republice

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění je obec základním stavebním kamenem státu, tvoří společenství občanů, a je vymezená katastrálním územím obce. Zpravidla obec nad 3000 obyvatel je městem. Obec je řízena zastupitelstvem, radou obce, starostou, tyto orgány fungují jako samostatná samospráva.

Dle čl. 101 Ústavy České republiky jsou obce veřejnoprávní korporace, které mají vlastní samosprávu a mohou vlastnit majetek a hospodařit s ním, dle svých rozpočtů. Stát může hospodaření obcí regulovat a zasahovat, tak jak mu umožňuje zákon.

4.6.1 Samostatná působnost obce

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, v § 7 je popsáno, že obec si své záležitosti spravuje samostatně, nadřízené orgány jako jsou státní a krajské orgány mohou zasahovat pouze k nutné ochraně zákona. Rozsah samosprávy je tedy omezen jen zákonem. V § 35 se dovídáme, že samostatná působnost obce by měla být v zájmu občanů a obce. Základním vymezení, co konkrétně spadá do samostatné působnosti obce, najdeme v témže zákoně, a to v § 84, 85 a 102, které určují kompetence zastupitelstva a rady obce. Například v samostatné působnosti zastupitelstvo obce schvaluje územní plán, rozpočet, vydává obecné vyhlášky. V samostatné působnosti také rozhoduje o majetkoprávních úkonech.

Obec tedy při samostatné působnosti není nikomu přímo podřízena, vystupuje svým jménem a jedná na vlastní odpovědnost. Obec není řízena žádným jiným orgánem, stát zde zastává funkci dozoru. (Vedral a kol. 2008)

4.6.2 Přenesená působnost obce

V přenesené působnosti vystupuje obec, její orgány jako nejnižší stupeň státní správy. Dělá jen to, co jí předepisují zákony, jiná nařízení a instrukce nadřízených orgánů, bez ohledu na to, co si přejí občané prostřednictvím zastupitelů. Zastupitelstvo ani rada nemohou zasahovat do rozhodování úředníků v přenesené působnosti. Obec musí dodržovat toto hlavně v oblastech, které jsou vymezeny jednotlivými zákony (například o půdě, o lesích, o ochraně ovzduší, o vodách). Orgány obce jsou plně podřízené zákonům a všem státním orgánům vyšších stupňů. Musí respektovat veškerá nařízení, usnesení a pokyny a jiné instrukce. (Dohnal, Černý, 2005)

4.6.2.1 Ochrana lesa v přenesené působnosti obce

Dle § 48 zákona 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění výkon státní správy spadá pod obecní úřady s rozšířenou působností. Do kompetencí obecního úřadu s rozšířenou působností patří rozhodování o tom, zda jde o pozemky určené k plnění funkcí lesa, nebo prohlašování pozemků za určené k plnění funkcí lesa, dělení pozemků (omezené velikostí do 1 ha). Dále také obce s rozšířenou působností rozhodují o udělení, nebo odnětí licence pro výkon odborného lesního hospodáře, dále o podmínkách lesní dopravy po cizích pozemcích. Rozhodují také o podmínkách ke konání organizovaných, nebo hromadných sportovních akcích v lese, o výjimkách ze zákazu provádět mýtní těžbu v porostech mladších než 80 let.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou evidenci nájmu a výpůjček pozemků určených k plnění funkcí lesa, zajišťují zpracování osnovy, povolují výjimky ze stanovené velikosti nebo šířky holé seče, povolují výjimky při lhůtách o zalesnění a zajištění kultur. Dále také ruší nebo ustanovují lesní stráž, a shromažďují údaje lesní hospodářské evidence. Mohou také vydat opatření obecné povahy o vstupu do lesa.

4.6.2.2 Ochrana ovzduší v přenesené působnosti obce

Dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění obce vykonávají následující správní činnost. Jsou dotčeným orgánem v uzemním, stavebním a kolaudačním řízení z pohledu ochrany ovzduší. Kontrolují plnění povinností provozovatelů stacionárních zdrojů plynoucích ze zákona. Řeší přestupky a stanovují pokuty a mohou provozovatelům kteří neplní své povinnosti zakázat provoz stacionárního zdroje.

4.6.2.3 Ochrana přírody a krajiny v přenesené působnosti obce

Dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody, v platném znění obce povolují kácení dřevin a ukládá náhradní výsadbu. Vydávají závazná stanoviska k zásahům do významných krajinných prvků a krajinného rázu. Vyhlašují, nebo ruší památné stromy. Vyhlašují přechodné chráněné plochy. Vydávají souhlas ke zřízení, nebo rušení účelových cest. Zajišťují obecnou ochranu rostlin a živočichů. Ukládají pokuty a náhradní opatření.

4.6.2.4 Ochrana vod v přenesené působnosti obce

Dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění obce vydávají stavební povolení k provedení vodních děl, jejich změnám a jejich užívání, také vydávají

kolaudační rozhodnutí. Povolují odběr, akumulaci, užívání povrchových a podzemních vod. Vydávají povolení k vysazování stromu a keřů v záplavových oblastech, k těžbě říčního materiálu, ke geologickým pracím. Schvalují havarijní plány, provádí vodoprávní dozor. Dozorují nad dodržováním zákona a ukládají opatření k odstranění zjištěných závad.

4.6.2.5 Odpadové hospodářství v přenesené působnosti obce

Dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění obce kontrolují právnické osoby a podnikatele, zda využívají zavedený systém obce pro nakládání s komunálním odpadem na základě smlouvy s obcí. Kontrolují, zda původci mají zajištěnou likvidaci odpadu v souladu se zákonem. Udělují souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady a zpracovávají evidenci o nakládání s nimi. Ukládají průvodcům pokuty za porušení zákona a stanovují lhůty pro opatření zjednání nápravy.

5. Problematika Sedlčan

5.1 Charakteristika města

5.1.1 Geologie a geomorfologie

Sedlčansko leží v oblasti Českého masivu, jehož formování proběhlo již před 780 až 550 miliony let. Krajina zde představuje pahorkatinu až vrchovinu, tedy kopcovitou krajinu a patří do oblasti Středočeské pahorkatiny. Středočeskou pahorkatinu dále dělíme na čtyři celky, kterými jsou Benešovská, Vlašimská, Tábořská a Blatenská pahorkatina. Na Sedlčansku dominuje pahorkatina Benešovská a zbytek tvoří pahorkatina Vlašimská. Za centrum oblasti lze považovat právě město Sedlčany, které leží v nadmořské výšce 321 m. n. m. a jeho rozloha činí 36,47 km². (Dostál, 1941)

5.1.2 Poloha

Sedmitisícové město Sedlčany leží na jihovýchodě okresu Příbram ve Středočeském kraji, v takzvané Sedlčanské kotlině, na soutoku potoka Sedleckého a Mastníku. Sedlčany se nacházejí asi 60 kilometrů od Prahy. K městu také patří 9 dalších okolních obcí, kterými jsou Doubravice, Hradištsko, Libíň, Oříkov, Sestrouň, Solopysky, Třebnice, Vítěz a Zberaz. Město je rozděleno do deseti částí na sedmi katastrálních územích. Město jako takové se nachází v katastrálním území Sedlčany a k němu přiléhají jednotlivé části. Ve městě nalezneme také spousta pamětihodností jako například zámek Červený Hrádek, kostel svatého Martina a kostel Nanebevzetí Panny Marie. (MĚSTO SEDLČANY, ©2020a)

5.1.3 Historie

O městě Sedlčany byla nalezena první písemná zmínka již z roku 1294. Ve 14. století město známé jako Trhová ves patřilo Rožmberkům, a proto má město pravděpodobně ve znaku rožmberskou pětilistou růži. V roce 1580 město získal stavitel rybníků Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan a po jeho smrti připadlo město zpět Lobkovicům. V roce 1850 se město Sedlčany stalo dokonce i okresním městem, kterým bylo až do roku 1960, kdy Sedlčany nahradila Příbram. V 19. století byla ve městě vybudovaná železniční trať Olbramovice – Sedlčany a v roce 1903 byla postavena nová radnice. Za druhé světové války byly Sedlčany využívány nacisty jako výcvikový prostor, a proto došlo k vystěhování Sedlčanska, Sedlecka a Voticka. (MĚSTO SEDLČANY, ©2020b; Habart, 1994)

5.2 Životní prostředí města Sedlčany

Hodnocení na základě strukturovaného rozhovoru s vedoucím odboru životního prostředí. V Sedlčanech nenarazíte na nějaké velké a významné znečišťovatele vod a ovzduší. Ve vodním hospodářství je třeba větší starosti o toky ve městě, zvláště kvůli povodňovému nebezpečí. Odbor životního prostředí v Sedlčanech funguje v počtu 11 zaměstnanců a jejich starostí je hlavně o dohlížení nad dodržováním zákonů a rozhodování o povoleních týkajících se životního prostředí.

5.2.1 Voda

Dominantou na území Sedlčanska je bez pochyb řeka Vltava, která je nejdelší řekou České republiky. Na řece je umístěna takzvaná Vltavská kaskáda, tvořená z devíti přehrad. Do Sedlčanské oblasti zasahují z této kaskády hned tři nádrže, kterými jsou Orlík, Kamýk a Slapy. Slapská přehrada je v České republice největší, co se v objemu zadržené vody týká. Dalším vodním tokem, který v této oblasti nalezneme je potok Mastník, protékající přímo městem Sedlčany, kde se do něj vlévá potok Sedlecký. Na Sedlčansku nalezneme také potok Brzina nebo Musík. Na okraji města byla vybudována retenční nádrž o rozloze více jak 20 ha a jejím hlavním úkolem je zadržovat přívaly vod, tak aby nebyly ohroženy lokality v dolních částech města. Dalším zdrojem vody na tomto území jsou rybníky. Největší rybník, který v oblasti najdeme je rybník Musík o rozloze 49 ha. Dále nalezneme rybníky v oblastech jako jsou Dublovice, Solopysky, Štětkovice, Nedrahovice a další. Sedlčany jsou také bohaté na zatopené lomy, které leží u Líchov, Solopysk a Bořené Hory. (Malíček, 2007)

5.2.2 Ovzduší a klimatické podmínky

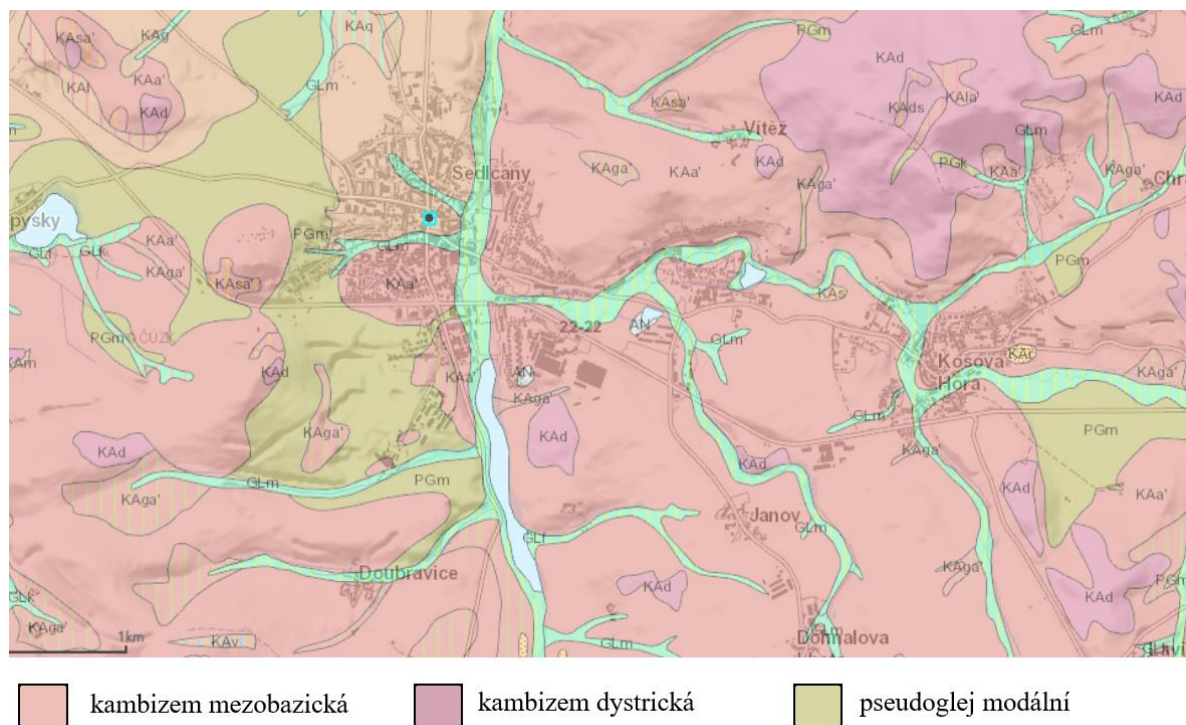
Kvalita ovzduší je hodnocena takzvaným indexem kvality ovzduší. Tímto monitorováním se zabývá Český hydrometeorologický ústav a výsledky zveřejňuje na svých internetových stránkách. V případě mimořádného znečištění vzduchu nastává situace smogová, při které mohou obce přistoupit na takzvaný regulační řád, který krátkodobě omezuje dopravu s cílem zmírnit mimořádný stav znečištění. Kontrola kvality ovzduší je velice důležitá, protože znečištění ovzduší velice ovlivňuje lidské zdraví a má negativní vliv na ekosystémy. (MŽP, ©2008-2020e)

Konkrétně v Sedlčanech Český hydrometeorologický ústav stanici pro měření kvality ovzduší nemá. Nejbližší stanicí, podle které bychom mohli zhodnotit stav ovzduší

v Sedlčanech se nachází v Příbrami, která je od Sedlčan vzdálená přibližně 30 km. Stav kvality ovzduší je podle výsledků Českého hydrometeorologického ústavu hodnocen jako přijatelný. Sedlčansko patří do mírně teplé a vlhké oblasti. Územní roční srážky v roce 2019 byly 519 mm, kdy nejdeštivějším měsícem byl srpen a průměrná roční teplota se pohybuje mezi 8–10 °C, kdy byl nejteplejším měsícem červen. (ČHMÚ, ©2020)

5.2.3 Půda

Z hlediska půdního typu je v obci Sedlčany nejrozšířenějším kambizem. Konkrétně kambizem mezobazická, ale také kambizem dystrická. Tento typ půdy je nejrozšířenější po celé České republice. Sedlčansko je z geologického hlediska velmi pestrá oblast. Nalezneme zde známé horniny, které se často používají i v architektuře a jsou to zejména žuly (granit, granodiorit, dubrachity). V oblasti Sedlčanska se také vyskytují krystalické vápence.

Obrázek 1: Půdní mapa Sedlčan (<https://mapy.geology.cz/pudy/>)

Níže můžeme vidět jednotlivé zastoupení druhů pozemků a jejich využití. Podle tabulky je zřejmé, že největší zastoupení v obci má orná půda, která zaujímá 47,14 % z celkové výměry. Mezi další nejvíce zastoupené patří lesní půda 15,08 %, travní porost 8,73 %, zastavěná plocha 5,22 % a zahrady 4,67 %.

Druh pozemku	Způsob využití	Výměra [m2]	%
orná půda		5 545 800	47,14
zahrada		549 533	4,67
ovocné sady		63 968	0,54
travní porost		1 027 225	8,73
lesní půda		1 773 983	15,08
vodní plocha	nádrž umělá	182 278	1,55
	rybník	58 109	0,49
	tok přirozený	80 713	0,69
	tok umělý	2 951	0,03
	zamokřená plocha	1 673	0,01
zastavěná plocha		613 917	5,22
ostatní plocha		1 864 880	15,85
Celkem KN		11 765 030	100

Tabulka 1: Využití půdy v Sedlčanech (Zdroj: ČÚZK, upraveno autorem)

5.3 Analýza hospodaření města Sedlčany

5.3.1 Příjmy a výdaje města v letech 2015-2019

Příjmy a výdaje jsou rozděleny podle jejich původu a jednotlivých let viz. tabulka 2.

Příjmy a výdaje města Sedlčany v letech 2015-2019 (v tis. Kč)					
Příjmy	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	99 017	101 091	109 412	121 912	114 252
Nedaňové	19 094	18 813	21 706	20 200	16 893
Kapitálové	6 322	4 775	13 456	10 667	11 983
Dotace	113 465	22 635	25 189	28 888	31 891
Zapojení rezerv	46 641	16 692	19 284	26 096	28 487
Investiční úvěr	-	-	-	-	61 000
Příjmy celkem	284 539	164 006	189 047	207 763	264 507
Výdaje	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
Lesní hospodářství	2 550	2 984	2 720	3 557	2 358
Průmyslová a ostatní hospodářství	6 113	10 292	12 427	12 768	9 600
Služby obyvatelstvu	207 510	72 111	84 682	85 061	164 302
Sociální věci a zdravotnictví	2 355	2 525	2 889	3 420	3 156
Ochrana a bezpečnost	5 624	6 176	5 824	8 340	7 976
Všeobecná veřejná správa	46 696	50 635	54 408	66 130	62 130
Výdaje celkem	270 847	144 722	162 951	179 276	249 521
Saldo	13 692	19 284	26 096	28 487	14 986

Tabulka 2: Příjmy a výdaje města v letech 2015-2019 (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

Nejdůležitějšími příjmy pro město jsou daňové příjmy, které zahrnují výnosy z daní (např. daň z příjmu SVČ, daň z nemovitosti, daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty) a místní a správní poplatky (např. poplatky za psy, poplatek za komunální odpad, příjmy z odvodu z loterií). Tyto příjmy tvoří více jak polovinu veškerých příjmů města. Důležité pro město je, že se neobjevují velké výkyvy těchto příjmů.

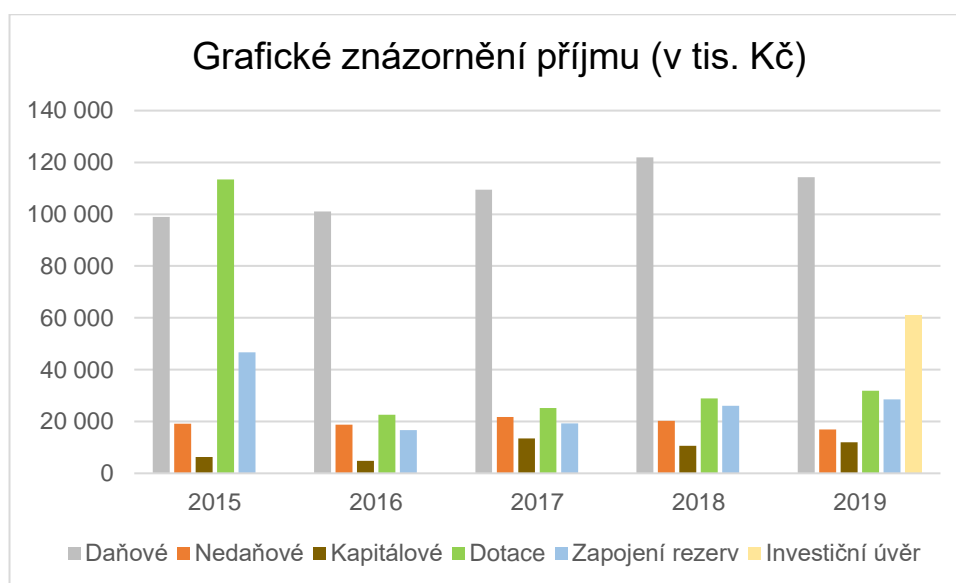
Další skupina příjmů jsou nedaňové příjmy, kam spadají příjmy z vlastní činnosti (např. příjmy z pronájmů nemovitostí a pozemků, příjem z prodeje dřeva, výběr pokut, odměny za tříděný odpad, příjmy z dobývací činnosti). Tato skupina je velmi ovlivněna poptávkou zejména příjmy z pronájmů nemovitostí a pozemků a příjem z prodeje dřeva, i přes toto úskalí se dařilo v letech 2015-2018 držet příjem stabilní bez větších výkyvů, bohužel v roce 2019 je zaznamenaný pokles.

Kapitálové příjmy jsou tvořeny prodejem nemovitostí a pozemků města. Mezi lety 2016 a 2017 můžeme pozorovat navýšení, a to z hlavně z důvodu začátku prodeje městských bytů, které pokračovalo i v dalších letech.

Většina dotací směřuje na provoz úřadů a výkon státní správy (mimo rok 2015). V roce 2015 je vidět obrovský rozdíl oproti ostatním rokům, a to z důvodu získání investičních účelových dotací na přivaděč pitné vody (87,3 mil. Kč), zateplení městského domu (1,2 mil. Kč) a na zřízení a vybavení kompostárny (2 mil. Kč). Bohužel v dalších letech se městu nepodařilo získat žádné další investiční účelové dotace.

Zapojení rezerv města v roce 2015 bylo nejvyšší, a to hlavně z výše zmiňovaných realizací projektů, na kterých se město muselo finančně spolupodílet.

V roce 2019 byl příjmem také investiční úvěr, který si město vzalo z důvodu budování nového autobusového nádraží.

Graf 1: Grafické znázornění příjmů (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

V grafu 1 je přehledné znázornění struktury výše popsaných příjmů. Lze dobře pozorovat význam získání investičních dotací v roce 2015.

Nejvyšší výdaje jsou ve skupině služby obyvatelstvu, do této skupiny patří příspěvky na školství (strava a provoz škol) ve městě, příspěvky na kulturu a kulturní akce, dále do skupiny patří správa majetku obce, likvidace odpadů, výkon technických služeb, investice města (v roce 2015 velká investice do již zmiňovaného přivaděče 123 mil. Kč, v roce 2019 investice do již zmiňovaného autobus. nádraží 63,5 mil. Kč)

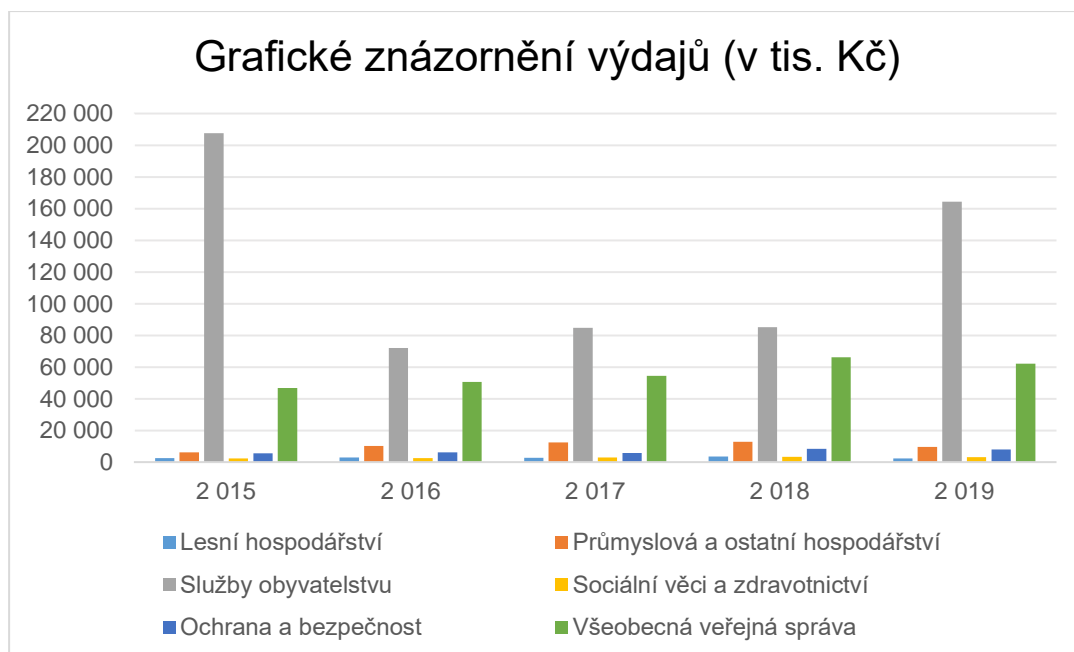
Dalšími výdaji jsou výdaje do všeobecné veřejné správy, kde je hlavní položkou správa městského úřadu (tvoří více než 75 %) zbytek financí je rozdělován mezi občanské sdružení města.

Ochrana a bezpečnost jsou výdaje na městskou policii, hasiče, kamerový systém, semaforey, varovný systém před povodněmi.

Výdaje v lesním hospodářství se týkají výhradně městských lesů (správa, obnova).

Průmyslové a ostatní odvětví – sem spadají výdaje na údržbu silnic a parkovišť, a výdajů ve vodním hospodářství (provoz retenční nádrže, nájem za pozemky ČOV)

Sociální věci a zdravotnictví – nejvyšší položku v této skupině tvoří provoz pečovatelské služby (více než 70 %), zbytek je tvořen příspěvků skupinám spadajícím do této skupiny (např. svaz diabetiků, klub důchodců).

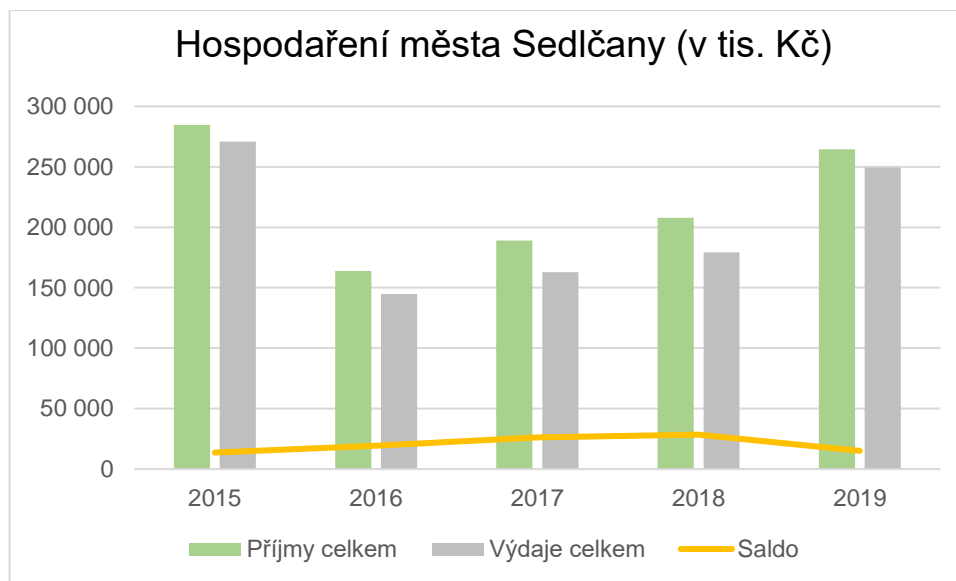

Graf 2: Grafické znázornění výdajů (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

V grafu 2 můžeme přehledněji vidět, že hlavními výdaji jsou služby obyvatelstvu a všeobecná veřejná správa.

5.3.2 Saldo města v letech 2015-2019

Tato podkapitola je zaměřena na porovnání celkových příjmů a celkových výdajů města za jednotlivé roky. Tímto porovnáním je vyčíslena výše salda, díky kterému máme představu, jak město hospodaří viz. graf 3

Graf 3: Hospodaření města Sedlčany (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

V grafu je vidět že hospodaření Sedlčan v letech 2015-2019 skončilo v kladných hodnotách. Je zde také vidět velké navýšení příjmů i výdajů v letech 2015 a 2019, způsobené investičními projekty.

5.3.3 Příjmy města spojené s životním prostředím

Tato podkapitola je zaměřená na příjmy města, které pochází z životního prostředí v Sedlčanech. Rozdělení a výše příjmů v jednotlivých letech a procentuální zastoupení v celkových rozpočtech města uvedeno v tabulce 3.

Příjmy spojené s životním prostředím ve městě Sedlčany v letech 2015-2019 (v tis. Kč)					
Příjmy	2015	2016	2017	2018	2019
Poplatky za psy	87	90	88	86	93
Poplatky za užívání veř. prostor	1 529	1 495	1 407	1 437	1 401
Poplatky za komunální odpad	3 463	3 507	3 489	3 484	3 478
Pronájem pozemků	255	261	253	226	190
Prodej dřeva-obecní lesy	339	635	1 172	457	166
Pronájem vodohosp. zařízení	1 831	1 831	3 550	3 563	858
Pronájem přivaděče pitné vody	-	-	605	605	91
Příjem z dobývací činnosti	154	128	162	119	102
EKO-KOM-zpětný odběr	25	-	-	-	-
EKO-KOM-odměna za tříd. odp.	228	1 050	1 085	1 122	836
Zpětný odběr elektrozařízení	30	-	10	24	-
Prodej pozemků, nemovitostí	528	197	993	493	622
Dotace	x	x	x	x	x
Výkon státní správy-OLH, LHO	2 228	2 225	1 663	2 787	1 661
Intenzifikace bioodpadů	-	886	-	-	-
Městské lesy	-	-	42	-	-
Investiční dotace	x	x	x	x	x
Přivaděč pitné vody	87 386	-	-	-	-
Zateplení	1 173	-	-	-	-
Kompostárna	453	-	-	-	-
Kompostárna-drtič	1 473	-	-	-	-
Příjmy celkem	101 182	12 304	14 520	14 402	9 498
Celkové příjmy	284 539	164 006	189 047	207 763	264 507
Podíl v %	35,56	7,5	7,68	6,93	3,59

Tabulka 3: Příjmy spojené s ŽP (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

Rok 2015 je v zastoupení jednotlivých příjmů velice specifický, příjmy investičních dotací opravdu ve velkém promlouvají do výsledků. V letech 2016-2019 můžeme pozorovat, že se každým rokem navyšují celkové příjmy města. Příjmy z životního prostředí se nijak citelně nezvyšují, spíše podle trendu v posledním roce je tomu naopak.

Z tabulky 3 je zřejmé, že Sedlčanům se daří ve výběru poplatků, hodnota jejich příjmů nijak výrazně nekolísá. Velké výkyvy pozorujeme v oblasti pronájmu nemovitostí, pozemků a vodohospodářských zařízení. Dále vidíme že velkým příjmem jsou dotace na výkon státní správy v oblasti lesnictví, které tvoří každým rokem podstatnou část.

5.3.4 Výdaje města Sedlčany spojené s životním prostředím

Téma řešené v této podkapitole jsou výdaje města Sedlčany spojené s životním prostředím v jednotlivých odvětvích. Je zde také vyčíslený celkový souhrn výdajů v jednotlivých letech 2015–2019 a procentuální podíl na celkových výdajích města viz. tabulka 4.

Výdaje spojené s životním prostředím ve městě Sedlčany v letech 2015-2019 (v tis. Kč)					
Výdaje	2015	2016	2017	2018	2019
Lesní hospodářství	2 550	2 984	2 720	3 557	2 358
Provoz RTN	20	40	32	38	60
Pronájem pozemků ČOV	78	78	79	80	81
Vodohospodářské zařízení	1 936	2 500	2 540	4 623	2 197
Výkony technických služeb	7 028	7 609	7 828	8 299	7 614
Skládka TKO	483	231	251	152	232
Provoz sběrného dvora	200	200	200	200	220
Svoz komunálního odpadu	3 912	3 862	3 713	3 647	3 661
Svoz tříděného odpadu	454	1 159	1 264	1 399	1 429
Nebezpečný odpad	147	150	193	180	204
Nádoby bioodpad	-	947	-	-	-
Přivaděč pitné vody	124 124	-	-	-	-
Lesopark	-	-	-	200	190
Výdaje celkem	140 930	19 762	18 820	22 375	18 246
Celkové výdaje	270 847	144 722	162 951	179 276	249 521
Podíl v %	52,03	13,65	11,55	12,48	7,31

Tabulka 4: Výdaje spojené s ŽP (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem)

Jednoznačně nejvyšším stálým výdajem jsou výkony technických služeb města, kam spadají úkony např. čištění města a údržba veřejné zeleně. Druhým největším výdajem jsou výdaje na svoz komunálního odpadu, které se daří snižovat. Dále si můžeme všimnout, že skoro každý rok se snaží udělat investici do podpory životního prostředí (přivaděč pitné vody, nádoby na bioodpad, lesopark). V průběhu let nejvíce stoupá výdaj na provoz retenční nádrže. V posledním roce město mělo celkové výdaje nejnižší, což se dá vysvětlit snížením výdajů v oblasti vodohospodářských zařízení a lesním hospodářství.

6. Diskuse

Město Sedlčany bych kladně hodnotil v sestavování jejich rozpočtů. Myslím si, že stavba přivaděče pitné vody ze Želivky byl promyšlený a dobrý projekt. Vzhledem ke každoročním poklesům spodních vod a ke skutečnosti, že v okolních obcích např. v obci Petrovice je problém s pitnou vodou obrovský, je velmi důležité myslet na přísun vody do budoucna. Velkou úsporou v tomto projektu je využití investičních dotací, bez kterých by nebylo možné projekt zrealizovat. Využití investičních dotací hlavně z Evropské unie je jedinou možností menších měst realizovat větší projekty.

Na přivaděč pitné vody město Sedlčany čerpalo dotaci z OPŽP výzva byla orientovaná na pitnou vodu, celkové náklady projektu činily 355 milionu, dotace činila 70 % tedy 250 milionů, v roce 2015 byla do rozpočtu připsaná zbylá třetina dotace.

Důležitým pro město jsou i pronájmy majetku, kde by mělo být vybalancováno potřeba města pronajímat a nabízená cena. Také je důležité, aby město zohlednilo, na jaké účely je majetek pronajímán.

Při porovnání výdajů do odpadového hospodářství a příjmů z poplatků za komunální odpad a odměn za odpady, zjistíme že město v každém roce musím doplácet, v roce 2015 doplácelo 18 %, 2016 to bylo 19 %, 2017–19 %, 2018-17 %, 2019-23 %, město každý rok doplácí na odpadové hospodářství v průměru necelých 20 % ze svého.

Na provozu vodohospodářských zařízení město vydělalo pouze v roce 2017 kdy příjmy z nájemného přesáhly výdaje o 40 %. V roce 2015 příjmy tvořili 95 % výdajů, v roce 2016 to bylo 72 %, v roce 2018 mírné navýšení na 76 %, ale v roce 2019 obrovský propad na 40 %.

V lesním hospodářství město Sedlčany každý rok dostává dotaci na výkon státní správy z programu podpory hospodaření v lesích a myslivost od Ministerstva zemědělství. Tato dotace v roce 2015 pokryla 88 % nákladů, v roce 2016 to bylo 75 %, v roce 2017 bylo nejmenší pokrytí 59 % v dalším roce 2018 to bylo 77 % a v roce 2019 dotace činila 69 %.

Vybrané údaje z tabulek 3 a 4 jsem pro lepší zhodnocení situace města porovnal s údaji z rozpočtů města Hořovice, toto město jsem vybral z důvodu stejného počtu obyvatel jako Sedlčany a jeho poloze ve Středočeském kraji.

V každé skupině jsem vybral nejdůležitější výdaj, či příjem (tj. poplatky za komunální odpad a výkon technických služeb) a další dva jsou jednoznačně stejné. Hodnoty jsou vybrané za roky 2018 a 2019 z důvodu aktuálnosti informací. viz. tabulka 5

Porovnání příjmů a výdajů mezi Hořovicemi a Sedlčany (v tis. Kč)			
Druh příjmu	Město	2018	2019
EKO-KOM-odměna za tříděný odp.	Sedlčany	1 122	836
	Hořovice	1 063	1 163
Poplatky za komunální odpad	Sedlčany	3 484	3 478
	Hořovice	2 898	3 106
Pronájem pozemků	Sedlčany	226	190
	Hořovice	92	67
Celkové příjmy města	Sedlčany	207 763	264 507
	Hořovice	246 697	247 728
Druh výdaje	Město	2018	2019
Svoz komunálního odpadu	Sedlčany	3 647	3 661
	Hořovice	1 910	2 288
Výkony technických služeb	Sedlčany	8 299	7 614
	Hořovice	7 052	7 049
Nebezpečný odpad	Sedlčany	180	204
	Hořovice	100	95
Celkové výdaje města	Sedlčany	179 276	249 521
	Hořovice	282 962	234 845

Tabulka 5: Porovnání Sedlčan a Hořovic (Zdroj: Výroční zprávy města Sedlčany a Hořovic, upraveno autorem)

V oblasti příjmů vidíme že v Sedlčany v roce 2018 mají o málo vyšší příjem z odměn za tříděný odpad než Hořovice. V roce 2019 se situace podstatně změnila, hlavně kvůli velkému propadu u Sedlčan. V poplatcích vidíme že částka u Sedlčan stagnuje, zatímco v Hořovicích se jí daří navýšit. Z údajů jednoznačně vidíme že Sedlčany mají daleko větší možnost pronajímat pozemky. Z celkových příjmů můžeme usoudit, že Hořovice mají stálejší příjmy, což je způsobené využitím investičního úvěru Sedlčan v roce 2019.

Velký skok Hořovic v oblasti odměn za tříděný odpad, si vysvětlují rozšířením kontejnerů na tento druh odpadů ve městě. V oblasti příjmů z poplatků za komunální odpad Hořovice pravděpodobně zvýšili hodnotu tohoto poplatku pro občany.

V oblasti výdajů vidíme že ve všech vybraných druzích a v obou rocích Sedlčany převyšují Hořovice. V celkových výdajích vidíme že Sedlčany v součtu hospodaří s nižšími výdaji. Vzhledem k tomu že ve všech použitých výdajích hraje roli pohyb svozových vozidel, nebo technických služeb po městě, výší výdaje u Sedlčan se vysvětlují rozlohou města Sedlčany, která je bezmála čtyřikrát větší než rozloha Hořovic.

Při porovnání celkových příjmů a výdajů Sedlčany pracují s lepším saldem.

V průběhu let se v Sedlčanech začne stávat zásadnější otázkou rekonstrukce retenční nádrže. Většina lidí by byla pro přestavbu na přírodní koupaliště. To se mi nezdá jako reálná varianta z důvodu obrovské finanční náročnosti. Město by mělo určitě zabezpečit opravu hráze, kterou by mohla pokrýt z vlastních zdrojů. Mé doporučení by bylo spojit projekt s lepším zadržením vody v krajině a utvořit menší tůně a rybníky v blízkém okolí nádrže. Podobné projekty avizuje ministerstvo podporovat a myslím že i Evropská unie bude na téma vody v krajině reagovat v budoucnu větším množstvím vypsaných dotačních titulů.

7. Závěr

Svou bakalářskou práci jsem rozdělil na dvě části. V první části jsem vymezil životní prostředí platnými zákony i definicemi v literatuře. Poté je popsán trend udržitelného rozvoje, který pro fungování společnosti je velmi důležitý. Veškerý rozvoj musí být veden diskusí odborníků ze všech dotčených odvětví. Není možné, aby odborník z jednoho odvětví rozhodoval o celém rozvoji, který se dotýká vícero odvětví. V rešerši ekonomických nástrojů v životním prostředí udávám spousty zdrojů, ve kterých lze o nich získat mnoho informací. Myslím že, složitější je ekonomické nástroje vhodně uplatnit. Z rešerše působnosti obcí, vyplývá že obce mají opravdu důležitou roli ve stavbě státu. Stát zastupují v mnoha ohledech.

V druhé části bylo úkolem analyzovat hospodaření Sedlčan. Rozpočty v letech 2015–2019 vždy skončily kladně. Hlavní položkou v plnění rozpočtu jsou daňové příjmy, v jejich výši se odráží i úspěšnost místních podnikatelů. Ostatní příjmy jsou očekávané a jejich navýšení má vždy opodstatněný důvod, stejně tak to je s výdaji.

Z doložených výsledků můžeme říct že, město Sedlčany zodpovědně hospodaří, v hodnocených obdobích nejsou pozorována chybná rozhodnutí, která by se výrazně promítla do výsledků. Stálé výdaje do životního prostředí se v průběhu let daří držet na podobných hodnotách. Město mnoho prostředků investovalo do přivaděče pitné vody. Příjmy z životního prostředí, by nestačily na pokrytí jeho výdajů. Město do životního prostředí každoročně peníze doplácí. Město se také snaží nezvyšovat poplatky pro občany, příjmy od obyvatel města jsou každoročně velmi podobné.

V diskusí je provedené porovnání vybraných příjmů a výdajů s městem Hořovice.

Tuto práci by mohlo vedení města využít k lepší orientaci v životním prostředí ve městě. Ze sestavených tabulek může město lépe určit, ve kterých odvětvích může maximalizovat příjmy (např. je zřejmé že zájem o třídění odpadu v Sedlčanech klesá). Město by mohlo vymyslet nějaký regionální projekt na informovanost obyvatelstva o důležitosti třídění, a tím zvýšit odměnu za tříděný odpad.

Největšími výdaji města Sedlčany na OŽP jsou výdaje na provoz technických služeb, odpadové hospodářství a lesní hospodářství, tyto výdaje tvoří více než polovinu výdajů do ŽP.

8. Přehled literatury a použitých zdrojů

Odborná literatura

Agenda 21, 1992: United Nations Conference on Environment and Development. Rio de Janeiro (United Nations).

Bakeš M., 2009: Finanční právo. 5 upravené vydání. C. H. Beck, Praha.

Bergen V., 1999: Volkswirtschaftslehre. Institut für Forstökonomie, Göttingen.

Brundtlandová G. H., 1991: Naše společná budoucnost. Akademie, Praha.

Cenia, 2005: Národní program označování ekologicky šetrných výrobků. CENIA, Praha.

Císařová E., Pavel J., 2008: Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. Transparency International-Česká republika, Praha.

Čamrová L., 2007: Ekonomie a životní prostředí. Liberální institut, Praha.

Černá A., Tošovská E., 1990: Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí v tržních ekonomikách: vybrané zkušenosti vyspělých zemí a USA. Ekonomický ústav ČSAV, Praha.

Dale A., 2001: At the Edge: Sustainable Development in the 21st Century. UBC Press, Vancouver.

Damohorský M., 2010: Právo životního prostředí. 3. vydání. C.H.Beck, Praha.

Dienstbier F., 2006: Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí – otázky právní. Masarykova Univerzita v Brně, Právnická fakulta, Brno. 184 s. (Disertační práce). „nepublikováno“. Dep. Archiv Masarykovi Univerzity v Brně.

Dientsbier F., 2011: Nástroje ochrany životního prostředí a jejich právní úprava. Iuridicum Olomoucense, Olomouc.

Dohnal V., Černý P., 2005: Stát, obec, kraj a občan při ochraně životního prostředí. 3. vydání. Planeta (Ministerstvo životního prostředí), Praha.

Dostál J., 1941: Střední Povltaví: východní část (Benešov, Bechyně, Mladá Vožice, Neveklov, Sedlec, Sedlčany, Tábor, Týn nad Vltavou, Vlašim, Votice). Knihkupectví Klubu českých turistů, Praha.

- Freestone D., 2012:** World Bank and Sustainable Development: Legal Essays. BRILL, Dordrecht.
- Habart Č., 1994:** Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu. AlfaPrint, Sedlčany.
- Hecht J., 2005:** National Environmental Accounting: Bridging the Gap Between Ecology and Economy. Taylor & Francis Group, Washington
- Hrubý P., 2010:** Vlastní environmentální tvrzení, aneb, Férová ekoreklama v praxi. CENIA, Praha
- Huba M., 2001:** Stav rozpracovania problematiky indikátorov trvalo udržateľného rozvoja. Geografický časopis 53 (1). 75–92.
- Jordan A., Wurzel R. K. W., Zito A. R., 2003:** New Instruments of Environmental Governance? National Experiences and Prospects. Frank Cass, London.
- Knotek J., 2010:** Poplatky (odvody) jako ekonomické nástroje ochrany životního prostředí sloužící obcím v ČR. In: Nástroje ochrany životního prostředí-role práva: sborník z mezinárodní vědecké konference. Filip Dienstbier, Olomouc.
- Kovář J., Štěpánek Z., 1993:** Poplatky a daně nejen k ochraně životního prostředí. NUKLIN, Praha.
- Křížek R., 2000:** Milénium životního prostředí-čas k činům. Mendelova univerzita, Brno.
- Labrincha J., Pacheco-Torgal F., de Magalhaes A. G., Cabeza L. F., 2013:** Eco-Efficient Construction and Building Materials : Life Cycle Assessment (LCA), Eco- Labelling and Case Studies. Elsevier Science & Technology, Cambridge.
- Laffont J. J., 2000:** Incentives and Political Economy. Oxford University, USA.
- Lajtkepová E., 2013:** Veřejné finance v České republice: teorie a praxe. CERM, Brno.
- Maliček J., 2007:** Vlastivědný sborník středního Povltaví: sborník Městského muzea Sedlčany. Městské muzeum, Sedlčany.
- Malthus T. R., Stimson S. C., O'Flaherty N., Valenze D. M., Wrigley E. A., Binmore K. G., O'Braien K., 2018:** An essay on the principle of population. Yale University Press, New Haven.

Obršálová I., Rudolf E., 2000: Environmentální ekonomika: nástroje environmentální politiky. Univerzita Pardubice, Pardubice.

OECD, 1991: Environmental Policy: How to Apply Economic Instruments. OECD Publications and Information Center, Washington, DC.

Pekárek M., 2010: Ekonomické nástroje v právu životního prostředí. Masarykova univerzita, Brno.

Ritschelová I., 2002: Úvod do ekonomiky životního prostředí. Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem.

Ritschelová I., Farský M., Hájek M., Hyršlová J., Pulkrab K., Tošovská E., Vávra J., 2006: Politika životního prostředí: vybrané kapitoly. Univerzita J.E. Purkyně, Ústí nad Labem.

Sobotka M., 2000: Právní a ekonomické nástroje ochrany životního prostředí. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Praha. 76-77 s. (Disertační práce). „nepublikováno“.

Stejskal J., 2008: Daňová teorie a politika: pro kombinovanou formu studia. Vyd. 1. Univerzita Pardubice, Pardubice.

Sterner T., 2002: Policy Instruments for Environmental and Natural Resource Management. Taylor & Francis Group, Florence.

Sarkar R., Sinha A., 2016: Economics of Sustainable Development. Business Expert Press, New York.

Sroufe J., 2007: Strategic Sustainability: The State of the Art in Corporate Environmental Management Systems. Taylor & Francis Group, Saltaire.

Šálka J., Trenčiansky M., Bahula P., Balátová E., 2007: Ekónómia životného prostredia. Technical university in Zvolen, Zvolen.

Šauer P., 2008: Základy ekonomiky životního prostředí I. Nakladatelství a vydavatelství litomyšlského semináře, Praha.

Šauer P., 2000: Dobrovolné dohody v politice životního prostředí. Vysoká škola ekonomická, Praha.

Štulc M., Götz A., 1996: Životní prostředí. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha.

Turner R. K., 1988: Sustainability, Resource Conservation and Pollution Control: An Overview. Belhaven Press, London.

Vedral J., Váňa L., Břeh J., Pšenička S., 2008: Zákon o obcích (obecní zřízení). C. H. Beck, Praha.

Legislativní zdroje

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění.

Zákon č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, v platném znění.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění.

Zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, v platném znění.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění.

Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění.

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), v platném znění.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění.

Zákon č. 565/1990 Sb., České národní rady o místních poplatcích, v platném znění.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění.

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody, v platném znění.

Internetové zdroje

Botáková K., 2014: Udržitelnost majetku obcí a plánování nových investic (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6659108>>.

ČHMÚ, ©2020: historická data-počasí (online) [cit. 2020.06.17], dostupné z <<http://portal.chmi.cz/historicka-data/pocasi/zakladni-informace>>.

EKO-KOM, a.s. ©2011–2020: jak systém funguje (online) [cit. 2020.05.20], dostupné z <<https://www.ekokom.cz/cz/klienti/jak-system-funguje>>.

EMAS, ©2020: o emas (online) [cit. 2020.06.15], dostupné z <<https://emaseu.cz/emas/o-emas>>.

MĚSTO SEDLČANY, ©2020a: město sedlčany (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <<https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/>>.

MĚSTO SEDLČANY, ©2020b: město sedlčany (online) [cit. 2020.06.04], dostupné z <<https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/o-meste-vice/z-historie.html>>.

MMR, ©2020: Integrovaný regionální operační program (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <<https://irop.mmr.cz/cs/>>.

MVČR, ©2019: Studijní text pro přípravu na obecnou část úřednické zkoušky (online) [cit. 2020.03.09], dostupné z <<https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/4-pravo-eu-pdf.aspx>>.

MŽP, ©2008-2020a: národní program životní prostředí (online) [cit. 2020.05.20], dostupné z <[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_zivotni_prostredi/\\$FILE/OFDN-smernice_4_2015_dodatek_25_priloha_1-20190708.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_zivotni_prostredi/$FILE/OFDN-smernice_4_2015_dodatek_25_priloha_1-20190708.pdf)>.

MŽP, ©2008-2020b: národní program životní prostředí (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/narodni_program_zivotni_prostredi>.

MŽP, ©2008-2020c: Fondy a programy EU (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/fondy_programy_eu>.

MŽP, ©2008-2020d: poplatky (online) [cit. 2020.02.20], dostupné z <<https://www.mzp.cz/cz/poplatky>>.

MŽP, ©2008-2020e: Kvalita ovzduší (online) [cit. 2020.06.7], dostupné z <https://www.mzp.cz/cz/kvalita_ovzdusi>.

NÁRODNÍ DOTACE, ©2020: pro obce a města (online) [cit. 2020.06.13], dostupné z <<http://narodnidotace.cz/dotace-clanky/page/2/>>.

Vávrová E., 2016: Současná podoba pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí (online) [cit. 2020.03.02], dostupné z <https://www.researchgate.net/publication/266216437_SOUCASNA_PODOBA_POJISTENI_ODPOVEDNOSTI_ZA_SKODU_NA_ZIVOTNIM_PROSTREDI>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Půdní mapa Sedlčan (<https://mapy.geology.cz/pudy/>)

Seznam tabulek

Tabulka 1: Využití půdy v Sedlčanech (Zdroj: ČÚZK, upraveno autorem <https://www.cuzk.cz/>)

Tabulka 2: Příjmy a výdaje města v letech 2015-2019 (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>)

Tabulka 3: Příjmy spojené s ŽP (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>)

Tabulka 4: Výdaje spojené s ŽP (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>)

Tabulka 5: Porovnání Sedlčan a Hořovic (Zdroj: Výroční zprávy města Sedlčany a Hořovic, upraveno autorem <https://www.mesto-horovice.eu/mestsky-urad/dokumenty/rozpocet-mesta/>, <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>)

Seznam grafů

Graf 1: Grafické znázornění příjmů (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem) (online) [cit. 2020.06.20], dostupné z <<https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>>.

Graf 2: Grafické znázornění výdajů (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem) (online) [cit. 2020.06.20], dostupné z <<https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>>.

Graf 3: Hospodaření města Sedlčany (Zdroj: výroční zprávy města Sedlčany, upraveno autorem) (online) [cit. 2020.06.20], dostupné z <<https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/rozpocet-mesta/>>.

9. Přílohy

Tento rozhovor s Ing. Vladimírem Mrázkem byl uskutečněn na podzim roku 2019.

Jaký je váš názor na stav životního prostředí v Sedlčanech (voda, půda, ovzduší)?

Městem protékají dva potoky Mastník a Sedlecký potok, dokonce nedaleko náměstí je jejich soutok. Zhodnotil bych tedy hlavně již zmíněné potoky. Dle mého názoru jsou břehy potoků ve špatném stavu, určitě by potřebovali větší údržbu, a hlavně více zabezpečit proti povodním, které jsme v Sedlčanech již několikrát prožili. Kvalita vody v retenční nádrži určitě není vhodná ke koupání, což město každoročně nedoporučuje.

Vzhledem k úspěšnému hospodaření v okolí Sedlčan se dá půda hodnotit jako dost kvalitní pro zemědělství. V Sedlčanech nevidujeme znečištění půd, které by bylo nutné akutně řešit.

Vzhledem k tomu že v Sedlčanech nemáme významné znečišťovatele ovzduší a lidé ve městě svědomitě modernizují staré kotle si myslím, že ovzduší je velmi kvalitní.

Kolik lidí je zaměstnáno na odboru životního prostředí?

Celkem je zde zaměstnáno 11 lidí.

Mají nějak rozdělené odvětví životního prostředí?

Ano, každý zaměstnanec má určené odvětví nebo část odvětví životního prostředí, které má na starosti.

Co vše má odbor životního prostředí na starosti?

Odbor má na starosti pouze výkon státní správy. Jde o přenesené působnosti, které jsou definovány v jednotlivých zákonech. Zkráceně se dá říct, že vybíráme poplatky, stanovujeme nápravná řešení, můžeme udělit pokuty a rozhodujeme o povoleních v oblasti životního prostředí.

Odbor tedy nemůže rozhodovat o investicích v oblasti životního prostředí?

V těchto záležitostech odbor nemá žádnou pravomoc. O investicích rozhoduje vedení města. Opravdu jen vykonáváme státní správu.